

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Kaunas

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA
(INDEPENDENT LITHUANIA)

Kanados Lietuvių Kultūrinio Gyvenimo Žurnalas

Nr 8 Montreal, Spalis-October 1942 metų Tomas II

Už Išlaisvinimą Lietuvos!

For Liberation of Lithuania!

Už Ištikimybę Kanadai!

For Loyalty to Canada!

Už Santarvės Pergalę!

For the Victory of the Allies!

Leidžia Kanados
Lietuvių Taryba
Montreale

Prenumerata metams:

Yearly Subscription Rates:

Kanadoje \$1.00

Canada \$1.00

Užsieny \$1.50

Other Countries ... \$1.50

Redakcijos ir Administracijos

antrašas:

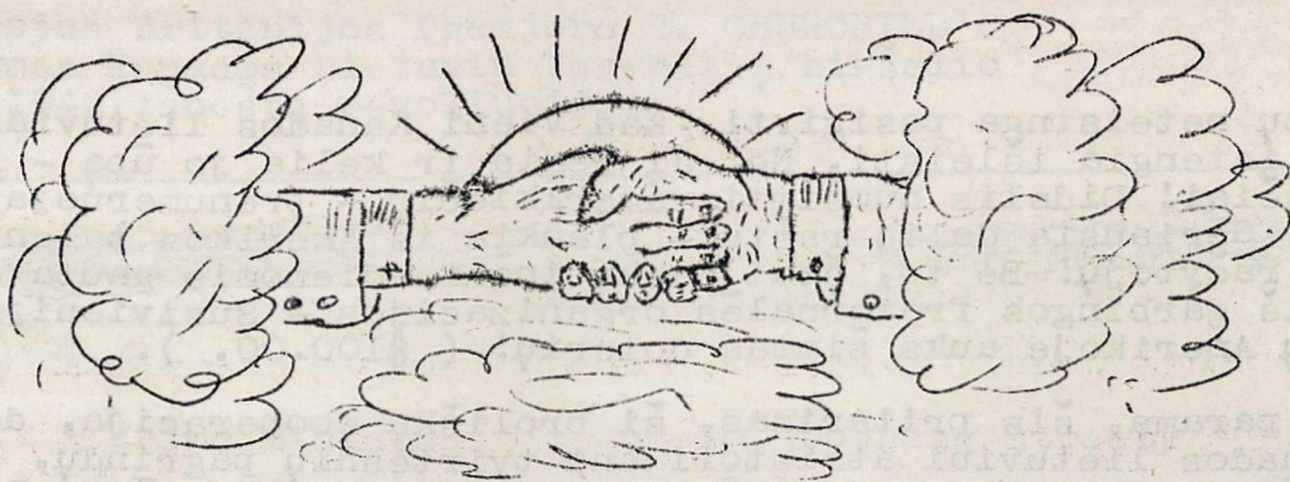
2588 Bercy Street
Montreal, Quebec,
Canada.

Redaktorius Marija Aukštaitė

Red. Padėjėjas Jonas Yla

TURINYS

Marija Aukštaitė	Broliška Kooperacija	pls. 1
J. Aistis	Be Tėvynės Brangios	4
Omnia Vincit Amor	Motinos Lietuvos Šauksmas ..	5
Antanas Vaičiulaitis	Nuo Didžiosios Kopos	7
P. J.	Meilė Privalo Pasinaujinti...	8
Klaudijus	Ivykių Žygiuotė	9
R. Hozas	Kas Tie Netikintieji?	14
P. J.	Žemės Laimė	15
Genys ir Augutis	Pl. Pasaulio Istorin. Ivy- kiai...	16
A. Jakštas	Meilės Žiedeliai	18
Marija Aukštaitė	Ką Širdis Audė	19
Genovaitė	Vienas Iš Tų	22
Elegijus Uosis	Iš Seno Dienoraščio	25
D z ū k ė	Gimtoji Šalis	28
Genys	Toronto Dienos	30
O. V-nė	Moteryų Kertelė	32
Omnia Vincit Amor	Moterystė	35
Petrutė	Montrealo Krislai	39
Narcizas Augrūnas	Žinių Pabiros	46
Vincentas Budrikas	Ašaros	44
K. Žižiūnas	Mielas Broli	48
.....	Kareivių Laiškai	49
V. M.	Atviras Laiškas	51
Redakcija	Redakcijos Atsakymai	52.

B R O L I Š K A K O O P E R A C I J A

Kanados lietuvis nudžiugo, atsigērē vilčīų. Pradėjus isisiūbuoti "Nepriklausomai Lietuvai" - is visur plaukia puikiausi atsiliiepimai, aukos ir prenumeratos. Plaukia ne tik is ten, kur apgyventos skaitlingesnės lietuvių kolonijos, bet ateina dolerių ir atsiliiepimų is mazai girdimų kertelių... is kur net nesitike-tina! Ir kur cia nerasi lietuvių?!

Jis kasą anglių ir auksą. Jis rausiasi po nikelio kalnus. Jis braido po amžinasias girias, vairuoja valtį ir sautuvą, bėgioja restoranų tinklė, kėliasi plieniniais paukščiais ir rėžia debesius, meldžiasi baznyčioj ir šypsosi saliuė!

Tie geraširdžiai kietų delnų ir tauraus būdo broliai, budrūs ir aktyvūs tautos darbe, tik jei mato darbo vagoje krintantį derlingą grūdą - jo neapleis...

Ir auga mūsų grūdas - "Nepriklausoma Lietuva", dėka paramos, dėka brolių kooperacijos.

* * *

Aukščiausią "N.L." vairą - pasiėmus Kanados Lietuvių Taryba, pirmutinė rado reikalo aprūpinti savo brolių spausdintu žodžiu, kurs pasiektų toli... pasiektų rūmą ir lusnelę, isiskverbty į akis ir širdis, ir parodyty Lietuvos šiandieninį vargą, retėzius, ir sauktų visus į kovą uz tautos laisvę, uz nepriklausomą demokratinį gyvenimą.

Kanados Lietuvių Tarybos žygiai ir balsas, nenuėjo veltui. Štai, sustojo nors ir kuklios jegos petis petin, ir pureną dirvą, kulturingą dirvą, ir eiles, ir centai, ir darbas ir jegos daugeja!

* * *

Būtų neteisinga pasigirti, kad vieni Kanados lietuviai šį žurnalą istengia isleisti. Ne! Jį remia ir kelia jo ūpą - Broliai Amerikiečiai! Didelis nuosimtis amerikiečių - prenumeruoja mūsų žurnalą. Geriausia dalis raštų - plaukia iš Amerikos talentingiausių rašytojų! Be to, štai paskutinėmis dienomis gauta didelė parama iš garbingos fraternalės organizacijos - Susivienijimas Lietuvių Amerikoje auka simtas dolerių! (\$100.00.).

Ši parama, šis pritarimas, ši broliška kooperacija, deda pamatą Kanados lietuviui atsistoti ant tvirtesnių pagrindų, kad kilti kultūroje, moksle, mene, kūryboje, ir siekti teisėtos laisvės kelių!

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, tai pavyzdys, kad silpnesnįjį brolių prikėlus! Ji istiesė Kanados Lietuvių Tarybai ranką tokioje valandoje, kuri skamba garsiausiu Lietuvos liūdėsio varpu... ir to varpo šaukiama Broliai Amerikiečiai - mus nepalik! Jie istiesė dešinę, ir be žodžių pasakė:

- Eiva visi . . . Eiva ten, kur prašosi laisvės mūsų visų motina Lietuva! Eiva visi ten, kur Sibire į ledą stingsta brolių asaros! Eiva . . ."

Tad einame, Broliai! Einame su Jumis! Stojame į Lietuvos laisvinimo gretas, ir amžiais skambės mūsų sielose Jūsų atsiliepiamo varpai, Jūsų broliškumas, Jūsų parama ir padėsinimas.

Amžiais Jums liekame ne tik dėkingi, bet ir skolingi!

* * *

Kad Kanados Lietuvių Taryba dirba naudingą darbą, įrodo ir tas, kad mūsų prieky stovi garbingas Asmuo ne tik visoje Kanadoje pagarbos gairėse iškilęs, bet ir apskritam pasaulio dorų organizacijų rate - rasime jo vardą pirmose eilėse, tai Gen. Konsulas G.L.P. Grant-Suttie, kurį ir mes turime už garbę turėti Kanados Lietuvių Tarybos Garbes Pirmininku!

Garbingo Konsulo dėka, mes pajėgiame per Jo protekciją susisiekti su aukščiausiomis valdžios instancijomis, ir štai į mūsų pasiųstus prašymus - atsiliepia net tokie pasaulio arai, kaip Anglijos Premjeras Churchillas, Mackenzie King, ir kiti.

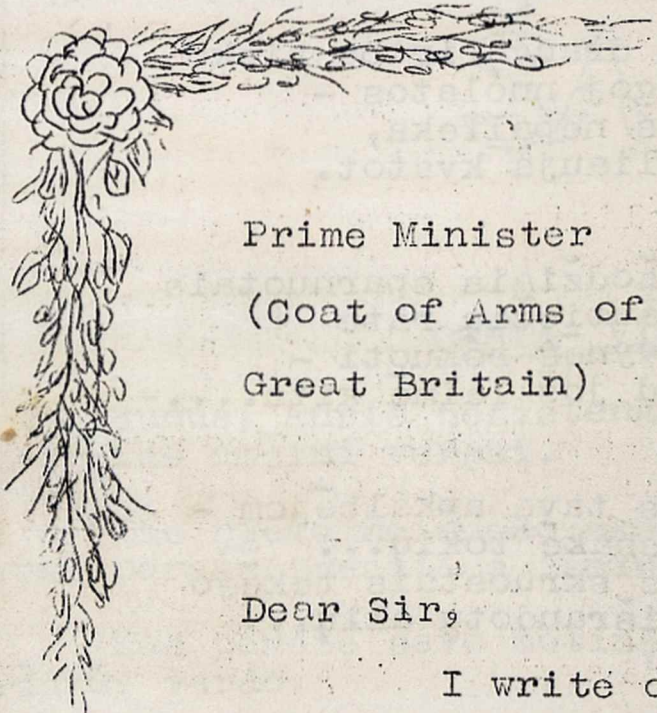
Mes turime ir stiprių idealistų veikėjų. Dorų ir Tėvynei atsidavusių. Jie plūsa, dirba. Save pamiršta, aukojasi. Tokių tai jėgų turint, nėra abejonės Kanados lietuvių kilimui ir progresui. Tik tokie issijoti kviečiai, kurie sukrito į Kanados Lietuvių Tarybos dirvą - išaugs garbingai, ir atneš tinkamą vaisių.

Marija Aukštaitė.

Nepriklausoma Lietuva

Didžiosios Britanijos Premjero W. CHURCHILL'Ų
atsakymas Kanados Lietuvių Tarybai į birželio
21 d. 1942 išneštą rezoliuciją.

3

Prime Minister
(Coat of Arms of
Great Britain)

10, Downing Street,
Whitehall.

3rd September, 1942

Dear Sir,

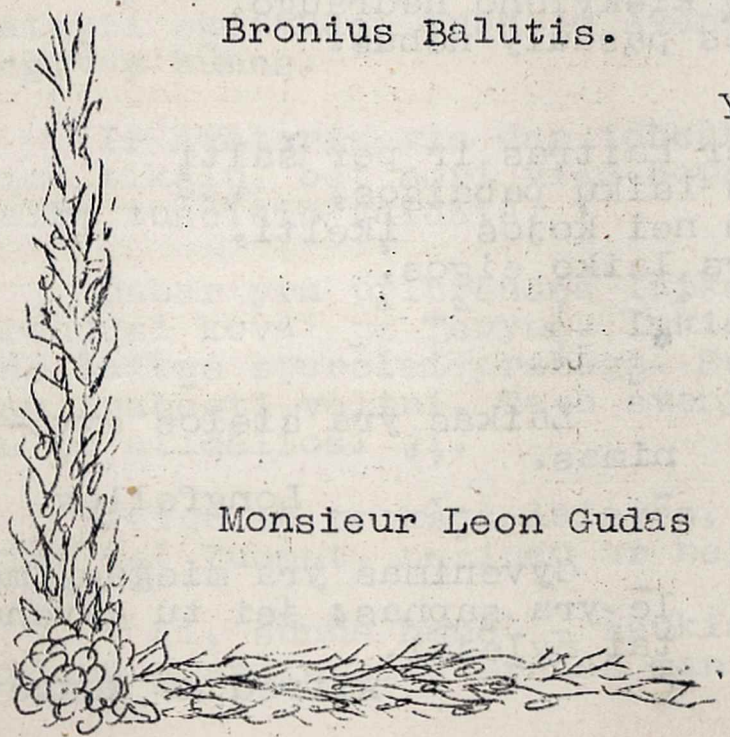
I write on behalf of the Prime
Minister to acknowledge the receipt of the
Resolution of the 21st June from the Lithuanian
Council of Canada, which you were so good as to
send him through the good offices of Monsieur
Bronius Balutis.

Yours truly,

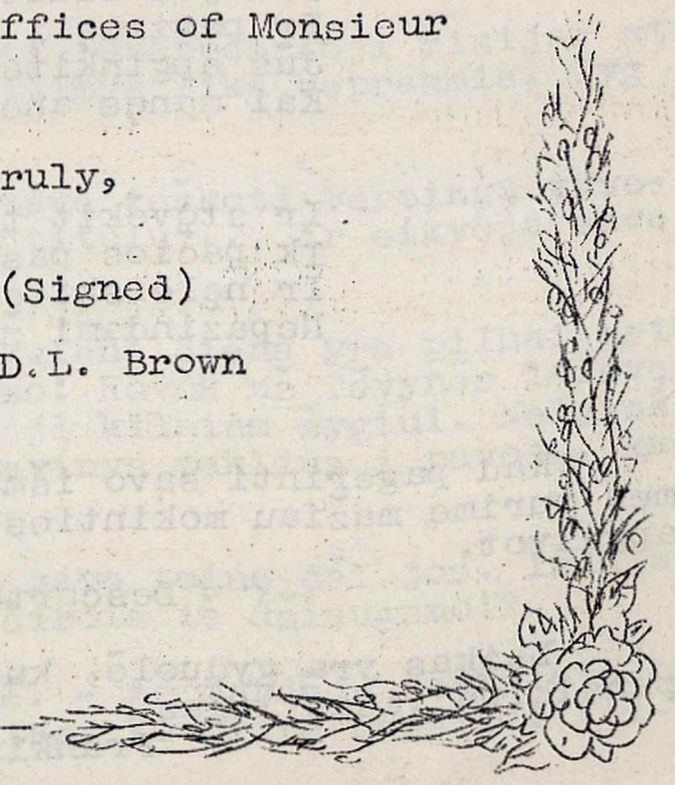
(Signed)

F.D.L. Brown

Monsieur Leon Gudas

Montreal, 1942 Spalis-October.

BE TĖVYNĖS BRANGIOS

J. Aistis

Be tėvynės brangios, be draugų ir be nieko
Alpsta mano širdis nejėgoj nuolat -
Nykdama savyje nei žymės nepalieka,
O tylą siurpulingą nepaliauja kvatot.

Ir kvatoja jinais anais žodžiais sparnuotais
Kur kadaise gausingam tautiečių rate
Mes pradėdavom vargą tėvynės rokuoti -
Kad keliai jos kiti, kad jos laimė kita....

O gražiai, o gražiai mes tave apkalbėjom -
Niekas mylimai žodžių nesake tokių...
Išsiskyreme - jai asaros skruostais tekėjo
Is jos sviesiai zydrių išraudotų akių...

Tasyk verkė širdy, nuo tavęs atitole,
Šitie žodžiai gimtines pasiekt negali,
O jie troško ryztingai namolei
Ir pastot atėjūnams josios laimės kely.

Tad jūs cikite, žodžiai, per amžius jos saugot
Ir pavirtę į plieno karzygių stabus
Jūs apginkite ją nuo kiekvieno nedraugo,
Kai manęs anei dulkės pasauly nebus.

Ir stovėkit tenai per kaitras ir per šalti
Ik pačios paskutines laikų pabaigos,
Ir neleiskite niekam nei kojos ikelti,
Nepažindami zudancios laiko eigos.

* * *

Kad pagerinti savo išmintį,
mes turime mažiau mokintis negu
apgalvot.

Descartes.

Laikas yra gyduolė, kuri
panaikina visas ligas

Franklin.

Laikas yra sielos gyve-
nimas.

Longfellow.

Gyvenimas yra miegas, mei-
lė yra sapnas; jei tu gyvenai,
tai mylejai.

Alfred de Musset.

Nepriklausoma Lietuva

MOTINOS LIETUVOS⁵ ŠAUKSMAS

OMNIA VINCIT AMOR

Sūnūs, kurie nesistengia išlaisvinti savo motiną, gėdina ją. Jie liks amžini vergai.

Kas nieko neišmoko skaitydamas kilnią išminties knygą kurią mums parasė praeities išminčiai; tas stovi gėdoje prieš pasaulį.

Kas pametė savo motiną skęstančią ašarų jūroje, tas nevertas sūnaus vardo.

Kas apleidžia savo motiną kai ji skęsta sielvarte ir skausmuose, tas neturi teisės vadintis aukščiausiuoju - ŽMOGAUS vardu. Jis neturi teisės gerėtis tuo, už ką žmonės žūna.

Tas yra neteisėtai vadinamas žmogumi, kas nėra kilnus išlaisvinti Tėvynę iš kraujagerio nasrų.

Gyvenimas turi dvi misijas atlikti. Svarbesnioji misija: atitaisyti skriaudą, arba jo sventas uždavinys liks beprasmis, lyg negyvas kūnas.

Ir Avataras vis dar tebeskatina tavo ieškoti vertingų gyvenimo tikslų, bet nori vien beprasmių "titulų"... ir eikvoja savo laiką tuščiais vaidais.

Dabar yra pribrendęs laikas. Kiekviena diena yra pilnai pribrendusi kovai už Tėvynę. Imkis veiksmo! Kovok už Tėvynės laisvę. Nes laikas sparčiai prabėgs. Suvartok jį kilniam žygiui. Neleisk jam prabėgti veltui. Tavo sventas uždavinys pakliusi į pavojų, kada tu atidėliosai jį.

Jeigu tu trokšti laisvės, įrodyk savo teisę dėl jos. Išlaisvink ją! Tuomet, nežinau ar neplištų širdis iš džiaugsmo!?

- Ai, sūnūs mano! - šaukia Tėvynė. - Aš merdėju surakinta nevidonų grandiniais. Grabas man paruoštas. Kovokite narsiai! Vai-

dinkite karžygio vaidmenį. Jūsų karžygiškumas - džiugins mane. Jis pripylė džiaugsmu širdį tų, kurie zuvo už mane praeity. . . pasididžiuodami jumis. Jų karžygiškumas, niekuomet neišdils iš mano atminties."

Lietuvių rasė yra karžygiška. Lietuvos karžygis gimė, kad apginti savo Tėvynę nuo visų priešų: saugoti jos tiesą, laisvę ir nepriklausomybę.

Lietuvos karžygių veiksmas ir narsumas, tai jų didžiausias džiaugsmas. Jie atverė laisvei vartus... Gyvenantieji įgijo gyvumo pulsą; žuvusieji, dangaus ramybę.

- Sūnūs mano, nepasiduokit vergiškiems papročiams! Jie slėgs jūsų teisėto karžygiškumo Atmą (sielą). Kariaukit už tiesą ir teisingumą. Pasitikekit savo jėgomis. Nepasiduokit nepasitikejimui. Nenusivylkite vokiečių ar rusų "pažadais". Jų žodžiai yra beprasmišiai. Bet kilkite, ir eikite patys! Patys į laisvę! Į nepriklausomybės saulėtekį.

Vokietijos žiaurus valdymas negali per ilgai tęstis. Kai vokiečiai silps, tuomet jūs tvirtėsite.

Dabar laikas! Jūs narsūs karžygiai! Smokit visa savo galia ir teisingumo ir tiesos vardu, ir išveržkit iš nacių tai, kas jums teisei priklauso. Nors jie žiaurus ir barbariškai, bet laimėjimas gludi lietuvių rankoje!

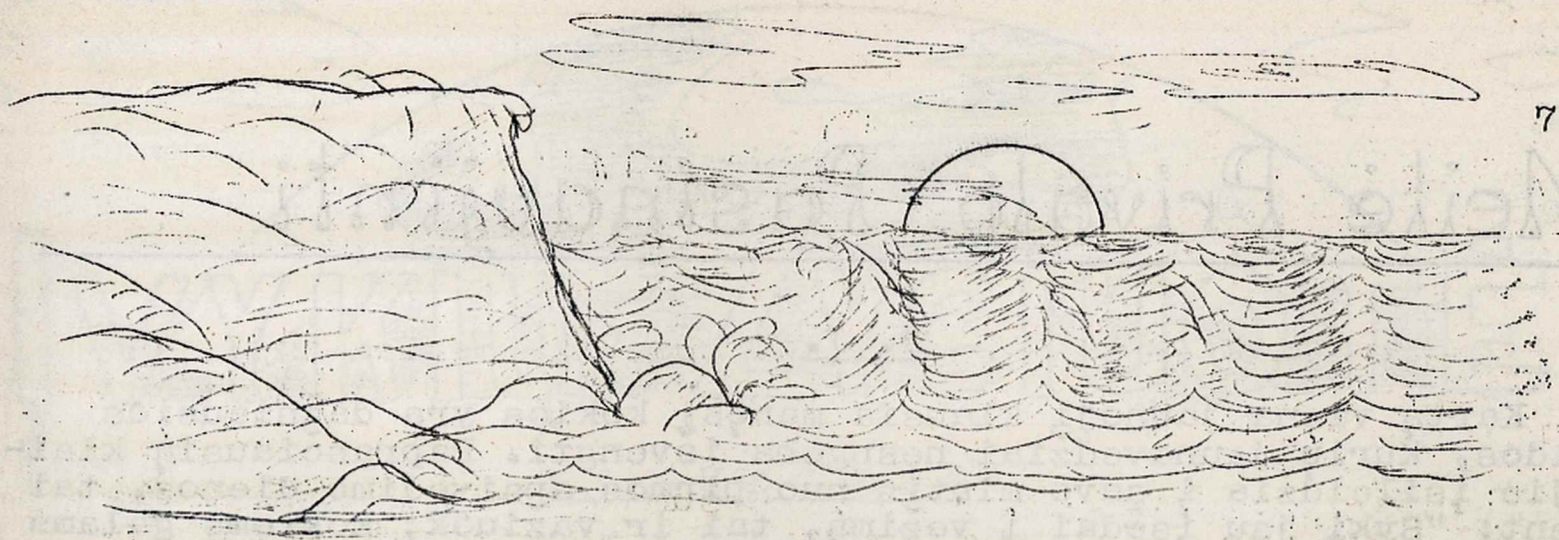
Nuolatos kovokit dėl dorovės ir tiesos, nes gyvenimas yra kova. Neaktyvus gyvenimas yra marinantis ir bevertis.

Nepasitikekit nacių ar komunistų žodžiais: jie yra dideli veidmainiai ir melagiai. Siekit tik vienos dovanos: laisvės sau ir saviesiems.

O, karžygiškai sūnūs! Budėkit ir kovokit! Sukaupti visą energiją, įtempkite jėgas ir išguikite komunistus iš Lietuvos. Savo dvasinę galia ir geležinę valia nugalesite baurius barbarus. Mirtis yra geresnė, kaip pavergtas gyvenimas. Sūnūs! nemiegokit! Bet žygiuokit priekį, kol laisvę sau ir savo vaikams tikrai laimėsite. Savo vadui, didžiai Sielai, kurs yra išmintingas ir kilnus, pasiūlykite jei jūsų šventas tikslas išlaisvinti Lietuvą?! Lai ji iškyla, kaip didis Himalajų kalnynas. Tuomet agresorių nacių ar komunistų ginklai: šautuvai, patrankos, orlaiviai ir bombos - irodys jų galią silpnę, ir jie stebės jūsų nepergalimos dvasios jėgą!

* * *

Nepriklausoma Lietuva

NUO DIDŽIOSIOS KOPOS

Antanas Vaičiulaitis

Nuo didžiosios kopos
Tau parnešiu smėlio,
O nuo marių krašto -
Balta akmenėli.

Balta akmenėli,
Amžių amžiai plovė,
Ir didžioji kopa
Čia nuo amžių stovi.

Kam apsunko dienos
Ir širdis kam sopa,
Tam linkiu ramybės
Nuo didžiosios kopos.

Ten žvejų kaimelis
Miegti užpustytas,
Ten sapnų nedrumscia
Vakaras nė rytas.

Kai išdils mūsų pėdos,
Kai nuplaus jas putos
Žaliąjį girelį
Vis čiauskės lakštutė.

Vis kvepės čia smėlis
Ir kvepės pusaitės...
Kas tada išvaikscios
Šiuos klonius, paslautes?

Nulinkau prie marių,
Prie vilnių ir pruslų.
Osia, osia vandens
Amžini ir duslūs.

Nida, 1938. VI. 19.

Montreal, 1942 Spalis-October.

Meilė Privalo Pasinaujinti

P. J.

Kartą viena jaunoji klausia manęs, kokios yra dažniausios klaidos, kurių jaunavedžiai nesugeba išvengti. Paprasčiausią klaidą jie išleidžia į savo mintis nuo pirmos apsivedimo dienos, tai būtent: "Syki jau išedai į vežimą, tai ir vaziuok; kokiems galams ji besivaikyti!?"

Vietoj tęsus per visą gyvenimą tą malonios gijos siūlelį, jie pasitraukę nuo altoriaus suvynioja jį ant to meilės trykštancio kieliko, ir negarbingai numeta po kojų... užmiršdami, kad ta meilės taurelė iš kurios abu saldžiai gėrėdavo ir tapo amžinąja meile, jie mano, kad jau daugiau nebus reikalinga. Jie nemėgina tobulinti tą meno sąką, kurią vartodavo prieš apsivedimą; kad patikti vienas antram, tik kaip žvirbliai vienas kitą bučiu pakstėlėję tik ant metinių švenčių, bet nenori vienas kitą tankiau pabučiuoti, nes jų ta numestoji taurelė taip aprūdijo, kad tas saldumynas virto kokiais tai vakarykščiais barsciais...

Vyras įsitikina sau, kad jis yra šimtus sykių jai sakeš, kad ji yra gražiausia ir meiliausia mergina pasauly, ir kad tas jo pasakymas turi būti jos galvoj ir širdy amžinai, tai kam gi čia tas kartojimas reikalingas?

Moteris taipgi mano, kad vyras turi savaimi suprasti, jog jis teb' yra tas pats didvyris už kurio jina kaip savo idealo ištekejo, tai kam apie tai bepriminti?

Bet, nežiūrint kaip kilnūs komplementai kadaise buvo ar vieno ar kito pasakyti, jie neišsilaiko ant visados; jų reikia nuosirdžiai parinkti ir išreikšti kiekvieną dieną vieną antram, nes kitaip gyvenimas be stropių pastangų sustyngsta, atsala, ir su laiku visai nustoja gyvumo ir vertės.

* * *

Meilė yra pradžia, vidurys,
ir pabaiga visko.

Lacordaire.

Gyvenimas yra dora liepsna,
ir mes gyvename nuo nematomos
saulės mumyse.

T. Browne.

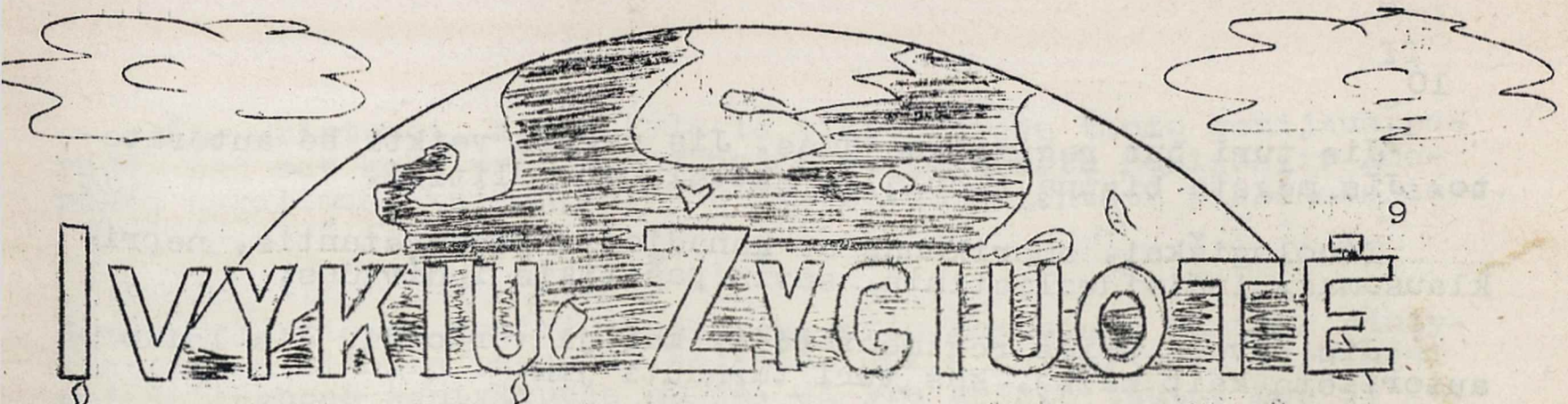
Visas pasaulis yra scena.
Shakspere.

Nėra geresnio mokslo, kaip
nusivylimas.

Beaconsfield.
Piktas žmogus atsidaro burną,
bet uždaro akis.

Coto.

Nepriklausoma Lietuva

I VYKIU ŽYGIUOTĖ

K L A U D I J U S

Penkias valandas išsėdėjau viešame knygyne. Pavarčiau lietuvių laikraščius - įvairių pakraipų. Ir ką radau juose? Apsčios polemikos! Ir dar kokių nesvarių koliojimų! Gaila laiko... gaila skaitytojų pinigų išmokėtų už tuos biaučius nekaltų žmonių juodinimus. Ai, redaktoriai ir bendradarbiai! Gėda! Kur žmoniskumas?

Ar iš tikrųjų jiems stinga protinės interpretacijos - nušviesti dalykus tikrą šviesa ir be polemizavimo?

Taip, jie mano turį nepaprastų dovanų polemizuotis ir kuenti neprotaujanti kai kurių skaitytojų protą, ir kreipti jų dėmesį į nesvarią politiką. Bet ar padoru?

Tiesa, žmonės moka pinigus už tai, kad galėtų polemizuotis miegodami. Jie nori, kad juos vestų tuo keliu, kuriuo jų kojos nepajėgia eiti; jie nori matyti reginius, kurių jų akys neįmato. Jie mėgstą klausyties nesvarių koliojimų ir burnojimų, bet ne teisybės žodžių. Gaila!...

Ar ne geriau būtų koliotis privačiai ir gerbti viešai?

* * *

Įbedęs akis į šių dienų pranašavimus, aš varčiau savo senų iškarpų knygą ir ieškojau politinių išpranašavimų prieš dešintį metų rašytų.

Aš radau išpranašavimą buvusiojo Indianos senatoriaus Robinsono, kurs pranašavo keturi ar penki metai atgal:

- Tarp Jungtinių Amerikos Valstybių ir Rusijos, niekad negali būt tikros kooperacijos. Jeigu mes turėtumėm realistinį vietoj svajoniško Valstybės Departamento, pirmu atveju mes būtumėm pripažinę tos negalimų komunistų šalies, o antra, - nebūtumėm padarę prekybos sutarties.

Komunistinė Rusija ir demokratinė individualistinė Amerika, yra daug toliau nutolusios viena nuo kitos savo dvasia ir siekimu, kaip bet kokios dvi šalys ar tautos visoje istorijoje kadaise buvo nutolusios.

Etnologiškai, rusas yra vergas. Jo protas pavergtas.

Montreal, 1942 Spalis-October.

Jis turi būt regimentuojamas. Jis negali veikti be autoriteto. Jis mėgsta bizūną (knutą) – aktualų ar politinį.

Etnologiškai, amerikonas ar kanadietis yra mastantis, nepriklausomas, individualistinis, savim pasitikintis indīvidas.

Jis kovoja prieš regimentaciją, kai ji varžo jį. Jis laiko autoritetą kaip kažką, kas turi tarnauti jam.

Amerikonas gali laikinai sutikti, bet niekad nepasiduoti. Rusas ne tik sutinka, bet ir pasiduoda mistine ekstaze.

* * *

Komunistai tiki, kad komunizmo branduolys – tai autoritetas. Komunizmas tiki, kad valstybė yra visagalinga ir kad indīvidas gimė tarnauti valstybei.

Mes amerikonai, gimę Jeffersono ir Madisono tradicijose, Deklaracijoje ir Konstitucijoje, tikime, kad valstybė yra indīvido tarnas, jo įrankis.

Amerikonas yra didžiausias pasauly realistas. Ar nauja ideja veiks naudingai? Ar ji tarnaus indīvidui? Jei ne, lauk pro langą.

Rusas, iš kitos pusės, ar jis būtų valdomas cari Nicholajaus ar caro Stalino, mistiškai limpa prie naujos idejos, ar ji veiktų geram ar blogam.

"Šv. Leninas, šv. Marksas, šv. Engels šitaip sakė, – todėl taip ir turi būti!"

* * *

Komunistas yra amerikono demokrato priešas.

Komunistas tiki bendru nuosavybės valdymu ir dominacija visų – išskyrus visas proletariato klases.

Amerikonas turi nuosavybės instingtą giliai išsišaknijusį sąvyje. Jis nepazino klasių, kol svetimsalių mintis nebuvo išiverzusi į mūsų politiką ir socialų gyvenimą tokiais keistais naujais žodžiais, kaip: buržuazas, proletariatas, kapitalistas.

Amerikoje, klasės visuomet pasikeičia.

Mėsininkas gali tapti milijonierium, o milijonierius viena nakčia gali virsti paprastas darbininkas. O "buržuazijos" (vidurinės luomos), dar niekad nebuvo tokios politinės klases Amerikoje.

Šie skirtumai, kurie kyla iš tikro dviejų tautų genijaus, parodo, kad bet koks prietelingumas tarp komunistų Rusijos ir Amerikos negalimas, kaip negalimas eskimo su hotentotu pasišnekėjimas.

* * *

Net ir tas tiesa, įvairių laipsnių, apie komunistų Rusijos santykiavimą su kitomis pasaulio šalimis. Jokia šalis, nėra sirdingai prietelinguose santykiuose su ja. Ji yra keista tauta, nes ji laikosi kiekvieno principo, kurs antagonizuoja tikras bet kokios pažangos sąlygas: laisvę ir įvairybę.

Rusija, kaip ir nacių Vokietija, neplaukia evoliucijos srovėje. Ji yra devoliucija (degeneracija) - ji atpuolė į primityvią automatiską vergų valstybę.

Roosvelto administracija, savo idealistiniu nekaltumu, santykiauja su atavistiniais žmonėmis, kurie nesupranta sutarčių, skolų ar politinės laisvės prasmės.

* * *

Pierre Laval, nežiūrint to, koks jo paskutinis likimas nebūtų, priklausė pagarsėjusių išdavikų kategorijoms. Jis pardavė Francūziją - ar mėgino parduoti - kaip ir Vidkung Quisling išdavė norvegus Hitleriui.

Istorija neužrašo daugybę niekšiškų išdavikų.

Štai Benediktas Arnold, kurs mėgino parduoti West Point. Jo motyvas liko nesusektas. Ar tai dėl pinigų, ar iš apmaudo, kad Washingtonas paliko jį užpakaly, kitus pakeldamas į generolų rangą, arba dėl Peggy Shippen Arnold'ienės meilės, kuriai reikėjo grynų pinigų.

Nesvarbu kas motyvavo - Arnoldas pasiliks labiausiai atsižymėjęs išdavikas visoje istorijoje, išskyrus Judą Iskariotą.

* * *

Štai kitas išdavikas, šiandien nelabai žinomas, bet kurs buvo vienas labai pagarsėjęs senovės pasaulio generolas ir diplomatas. Jo vardas - Alkibiadas, graikas, kurs gyveno apie 2400 m. atgal. Artimas Sokrato draugas, Periklio giminaitis, ir pasizymėjęs Athenų pilietis ir labai pakrikęs - Alkibiadas stėjo į Athenų priešais, Spartos kariuomenę, ir kariavo prieš atheniečius.

Iš tiesų, jis buvo pabėgėlis iš Athenų, liko pasmerktas mirtim už "burnojimą" prieš kai kuriuos vietinius dievus (jis gal pasakė "nerts"! į Apollo statulą).

Montreal, 1942 Spalis- October.

Tačiau Alkibiadui dovanota. Jis sugrižo į Athenus ir visas vėl nurimo ir gera, kol Athenai liko sumusti... ir vienas biciaulis padarė galą Alki'o karjerai, sutaisydamas graikų sumušimo lašų savo vyno distilacijoje.

* * *

Judas pasikorė. Arnoldas mirė. Užmirštas. Visi biaurisi jo. Kvislingo ir Lavalio galas? Žinoma, tragiškas. Nes jei norvegai ir francūzai neatsikratys jų, Hitleris atsikratys jų, kai jam nebe-reikės jų - ir jo paties.

Yra dar, mano sanprotavimu, šeštasis išdavikų išdavikas - Benito Mussolini, kurs pardavė savo žmones priešų valstybei taip pozityviai, kaip ir Kvislingas ir Laval.

* * *

Nuolatos aš nurodinėjau vieną svarbesnę priežastį, kodėl mes kovojuame, kodėl aukojames, kodėl žuname:

Kada visi ginčai ir kova tarp demokratinių įstaigų ir kolektyvizmo - ar tas vadintusi komunizmu, socializmu ar fašizmu - pasibaigs savo pagrindiniais principais, kas išsiners iš tų ginčų ir išsilaikys, tas bus teise "kompetencingam veikimui".

Ši kompetencingo veikimo sistema yra tikrai amerikoniška, nes pirmąsyk pasaulio istorijoje konstitucija buvo priimta, kuri garantuoja visuose veikimuose, aktualiai ar inferencija, kiekvieno individo teise būti nekvarsinamu ir ramiu jo privačiame gyvenime ir biznyje.

Socializmas, komunizmas ir fašizmas priešinas šiai sistemai. Jie siekia, įvairiais būdais, monopolizuoti valstybę, regimentuoti biznį ir privatų gyvenimą, ir būtinai nori sunaikinti kompeticingą sistemą.

Kaip tikrai kompeticija įgimta pačioj daigtų esmėje, yra matoma pasižiūrėjus į komunistų Rusiją, kuri, sunaikinus veik visą kompeticiją savo viduje, dieną ir naktį veda kompeticingos pirklybos kovą su visu pasauliu.

* * *

Kompeticingas principas savo sveikais, normaliais aktyvumais tarp žmogaus ir žmogaus, tarp veikimo ir veikimo, yra tėvas viso to, ką mes vadiname "civilizacija" ir "pažanga".

Nepriklausoma Lietuva

Kolektyvistų sistema nori galų gale panaikinti kompeticingo veikimo sistemą, paralyžiuodama centrinį motyvą dėl pirmenybės, konkurencijos, kompeticijos - tam, kas yra PELNAS.

Kompeticija ir pelno sistema yra industrialės Amerikos siela. Kada jos dings, civilės laisvės dings su jomis.

* * *

Vienas gudriausių nacių propagandos formulavimų Amerikoje: kad mes padarytum "teisingą", "tikrą" taiką.

"Teisingą ir "tikrą" kam?

Laukiniams, galvažudžiams Europos ir Japonijos žvėrimis, arba čekoslovakams, graikams, francūzams, holandams, belgams, lenkams, norvegams, anglams, chinams, amerikonomams ir lietuviams?

"Teisingą" ir "tikrą" kam?

Tiems, kurie pasaulimis išžudė Amerikos kareivius Pearl Harbor'e... tiems, kurie sunaikino ir išpūstijo Roterdamą, Nanking, Varšuvą ir Kauną, arba mūsų mirusiems ir mirusiems tu, kurie mire bekovodami ir bandydami sustabdyti setoniškos piktybės antplūdį, kurį Hitleris, Mussolini ir Hirohito atpalaidavo pasauly?

"Teisingą", "tikrą" taiką, "vestanti" taika yra vokiečių japonų taika.

* * *

ŽMONIJOS IDEALAS

A. Jakštas

Žmonių, tautų viena mintis -
Pasiekti idealas.

Deja, ji dengia paslaptis:
Kam tiesa? kur melas?

Painus šis klausimas. Seniai
Ji žmonija begvildo:

Kas čia? Išminčių mokiniai
Riksmu ausis pripildo.

Tarp tų riksmu dvasia žmogaus,
Svyruoja lyg klapatė;

Čia mato angelą dangaus,
Ten kekšę besarmatę.

* * *

Montreal, 1942 Spalis-October.

Kas Per Vieni Netikintieji?

R. Hozas

Koks jų susirišimas su lietuviybės klausimu? Iš šalies klausydamas įvairių užsipuldinėjimų už tikėjimą ar netikėjimą, norisi patikrinti, ar tai lietuviybės klausimas remiasi tikėjimu ar netikėjimu?...

Norėdamas išspręsti žmogaus vertę, neklausk jo tikėjimo paso. Bet žiūrėk jo darbus... Sąžinę palik žmogaus laisvei, nes kiekvienas individas už save atsako.

Labai keista, kaip nekurie tikintieji savimi didžiuodamiesi, sprendžia, kad netikintis žmogus - negali būti doru žmogumi. Mame teko pažinti netikintį, bet labai gerų žmonių, kurie savo pasielgimu ir gerais darbais, pralenkė tuos besididžiuojančius "doruosius".

Jei tikintieji remia savo gerus darbus ant tikėjimo pamatų, tai netikintieji taip pat turi savo pamatus ant kurių remiasi jų elgesiai ir darbai.

Tad, argi galima ant vieni kitų šnairuotis už tikėjimą ir išsimėtinėti? Prievarta juk nieko nepriversi, reik pavyzdžių...

Tikėjimas, tai ne prievartos dalykas, bet žmogaus sąžinės atbudimas ar apsnūdimas. Ir tikintis žmogus, privalo iš burnos nemesti pagiežos, bet meilę ir simpatiją, tuomet jis bus to tikėjimo geriausias atstovas! O kaip pas mus daroma?...

Mano supratimu: norite tikėkite, norite netikėkite, bet tautos labui vienodai dirbkite, žiūrėkite, kad jūsų darbai būtų jūsų atstovai...

Man rodos, reikėtų taip žiūrėti o ne kitaip... Juk mūs visų rūpestis ne kelti vaidus, o raminti politiką Lietuvos laisvinimui. Tikėjimas ar netikėjimas - gali likti žmogaus paties širdy kitų nekliudomas. Bet tautos darbe dirbkime iš vieno, nes dar tikėjimą kaisiojant nevietoje - jį galima daugiau sužeisti, o ne iškelti tikrą jo vertę. Pagalvokime...

* * *

Nepriklausoma Lietuva

ŽEMES LAIMĒ

(skiriu p-lei M. P.)

P. J.

Ak, širdele! kā svajoji.
 Skrišdama mintims aukštyn?...
 Realybei tik numoji,
 Ir skverbies kur tai tolyn...
 Lēkdama ī toliu kraštā,
 Trokšti laimēj paviešēt...
 Bet išskaičius žvaigždžių raštā
 Grišķie žemēn pailsēt.
 Dievo lemta, kad su kūnu;
 Žmogus laimēs nesuras...
 Mesk, svajonēs tā "karūnā"!
 Nes jos niekas nesupras.
 Lenk, galvelē prie širdies,
 Kurioj dangaus meilē laukia...
 Jinai rankā tau išties -
 Iš jos laimē amžiais plaukia.

* * *

Eršķēčiai, kryžius - tai mūs vainikas
 Kol kaujies nepargriuves,
 Atleisk gi priešams - kaip katalikas
 Kovoki kaip lietuvīs.

A. Jakštas.

Plataus Pasaulio Istoriniai Karo Įvykiai

Iš anglų kalbos vertė:-
* GENYS ir AUGUTIS *

Ši, žemiau telpanti ištrauka, imta iš "The Evening Telegram" Toronto, kurią su mieliais skaitytojais norime pasidalinti, kaip duodancia žinias nuo pradžios šio, Pasaulinio Karo.

1939

Rugsėjo 1 dieną, vokiečių legijonai įsiveržė Lenkijon.

Rugsėjo 3 d., Britanija ir Prancūzija paskelbė karą Vokietijai.

Rugsėjo 8 d., Vokietija ir Rusija - pasidalino Lenkiją.

Spalių 10 d., Britanija uždėjo planą, mokytį aviaciją griežčiau.

Lapkričio 30 d., rusai įsiveržė Suomijon.

Gruodžio 17 d., vokiečiai sušprogdino savo karo laivą "Admiral Graf Spee" prie Montevideo, po pralošimo laivų kovos su Britanijos laivais. Tą dieną ir pirmi Kanados kariuomenės pulkai, pasiekė Škotiją.

1940

Kovo mėn 13 d., Rusija ir Suomija pasirašė sutartį.

Kovo 26 d., visuotiniuose Kanados parlamento rinkimuose, liberalai vėl sugrįžo į valdžią.

Balandžio 9 d., vokiečiai įsiveržė Danijon ir Norvegijon.

Balandžio 15 d., anglų ir prancūzų jėgos - iškeltos Norve-

gijoje. Gegužės 2 dieną, suvienytos jėgos avakuotos pietų Norvegijai.

Gegužės 10 dieną, vokiečiai įsiveržė Olandijon, Belgijon, ir Luxembourg. Tą dieną ir Winston Churchill - perėmė ministro pirmininko vietą iš Neville Chamberlain.

Gegužės 15 dieną, vokiečių jėgos prasilausė į Prancūziją.

Birželio 4 dieną Britų ir prancūzų jėgos, galutinai apleidžia Dunkerque.

Birželio 10 d., Italija paskelbė karą Britanijai ir Prancūzijai.

Birželio 18 dieną, Kanada ėmėsi mobilizuoti žmonių jėgas ir resursus.

Birželio 25 d., baigėsi mūšiai tarp Prancūzijos, Vokietijos ir Italijos.

Birželio 28 dieną, Kanados naikintuvas "Fraser" paskandintas; 45 laivininkai nukauti, ar prazuve.

Liepos 3 dieną, Anglija paėmė Prancūzijos karo laivus.

Liepos 14 dieną, majoras A.G.L. Mc' Naughton, pakeltas į generolo laipsnį ir paskirtas

Nepriklausoma Lietuva

komanduotoju Kanados korpusų Anglijoje.

Rugsėjo 3 d., Anglija pavedė salas Amerikai laivynui ir oro bazėms, už 50 naikintuvų.

Rugsėjo 7 d., rekordinis iš oro Londono bombardavimas; 306 užmūsų, ir 1377 sunkiai sužeistų.

Rugsėjo 15 dieną, kova Britanijoje issivystė, sunaikinama 185 Vokietijos orlaivius.

Spalių 22, Kanados naikintuvas "Margaree" paskandintas. Neteko 142 gyvybių.

Gruodžio 9 d., Anglija pradėjo pergale stūmties prieš Italijonus Egipte.

1 9 4 1

Sausio 22 dieną, Britanijos jėgos okupavo Tobruk Libiją ir paėmė 25,000 belaisvių.

Kovo 14 d., vokiečiai iš oro per dvi naktis bombardavo Liverpool'į ir Gėsgo apylinkes. Užmūsta 1600 žmonių.

Balandžio 6 dieną, vokiečiai isiveržė Grekijon ir Jugoslavijon. O Anglijos kariuomenė užėmė Addes Ababą Etheopijoje.

Balandžio 13 d., Asies kariuomenė atsiėmė Bordia Libija, ir iš naujo stūmėsi į rytus.

Geguzės 10 d., Rudolf Hess Vokietijos Vidaus Reikalų ministris, nuskrydo Anglijon.

Geguzės 24 d., Britų kovos laivas "Hoad" - tapo paskandintas.

Geguzės 27, vokiečių kovos laivą "Bismarką" - anglai paskandino.

Geguzės 31 d., Britų kariuomenė apšaudė Cretą.

Birželio 22 d., vokiečiai puola Rusiją.

Liepos 13, Vichy Francūzų kariuomenė uzsitvirtino.

Montreal, 1942 Spalis-October.

Rugpiūčio 14 dieną, Churchill ir Roosveltas susitiko Atlantike, ir pasirašė astuonių punktų Čarterį.

Rugpiūčio 20 d., Kanados ministris pirmininkas Mackenzie King, nuskrydo į Angliją.

Rugsėjo 8 d., Kanados, Anglijos ir Norvegų laivynas bendromis jėgomis Spitsbergen'ą.

Rugsėjo 22 d., Rusijos jėgos apšaudė Kijevą.

Lapkričio 14 d., orlaivnešys "Ark Royal" paskandintas.

Lapkričio 16 dieną Kanados kariuomenės "Garisonas" apginkluotas ir nugabentas į Hong kong'ą.

Lapkričio 29, Rusija pradėjo didelį žiemos užpuolimą ant vokiečių.

Gruodžio 7 d., japonai užpuolė netikėtai Suv. Valstijas.

Gruodžio 8 d., Suv Valstybės ir kitos - paskelbė karą japonams.

Gruodžio 10 d., "Princ of Wales" karo laivas paskandintas. Tą pačią dieną užpūltas iš oro Malaya, kur žuvo 765 žmonės.

Gruodžio 11 d., vokiečiai ir italai, paskelbė karą Suv. Valstijoms.

Gruodžio 25 d., Hong Kong Kanados Garizonas netikėtai užpūltas.

Gruodžio 26, Winston Churchill's dalyvavo Suv. Valstijų kongrese.

Gruodžio 30, Churchill kalbėjo Kanados parlamente.

1 9 4 2

Sausio 26 dieną, Suv. Valstijų kariuomenės dalys išsodinta siaurinėj Irlandijoje.

Vasario 12 d., vokiečių kovos laivas "Scharnhorst" ir "Gneisenau" paspruko iš Bresto.

Vasario 15, Singapor užgrobtas japonų.

Vasario 25 dieną, Kanados parlamentas paskelbė, kad Hong Gong'e mirė ar dingo be žinios 296, ir 1689 pateko nelaisvėn. (kas?)

Vasario 27 d., didžiausieji laivyno musiai prasidėjo Javo jūrose.

Kovo 16 d., Suv. Valstijų pirmos kariuomenės dalys pasirodė Australijoje.

Balandžio 11 d., Indija atmetė Britanijos pasiūlymą: Indijos nepriklausomybės svarstymą po karo.

Balandžio 27 d., Kanada nubalsavo žmonių mobilizaciją karo reikalam.

Gegužės 8 d., Japonijos invazijos laivynas gavo sunkius nuostolius Coral jūrų kovose.

Gegužės 26 dieną, Britanija ir Rusija pasirašė 20 metų sutartį prekybos tiekimu.

Gegužės 28 dieną, Britų didelės jėgos išgelbėtos atsitraukiant iš Burmos.

Birželio 1 d., Meksika paskelbė karą Asiai.

Birželio 11 d., prezidentas Roosveltas ir Rusijos Užsienio Reikalų ministeris Molotovas, tarėsi kaslink antro fronto atidarymo Europoje.

Birželio 18 d., Anglijos premjeras Churchill atvyko į Suv. Valstijas pasitarti su prezidentu Roosveltu.

Birželio 21, Asios armija užėmė Tobruką Lybijoje.

Rugpjūčio 7 d., Suv. Valstijų marinai iškelti į Salomonų salas.

Rugpjūčio 11, vokiečiai užėmė aliejaus saltinius vakarinėje

je Kaukazo dalyje.

Rugpjūčio 19 dieną Kanados armijai pagelbstint Alijantams, atakavo Dieppe.

Rugpjūčio 25 d., Duke of Kent, žuvo orlaivio nelaimėje.

* * *

MEILĖS ŽIEDELIAI

(IŠ BOURDILLON'O)

A. Jakštas

Naktis žib' tūkstančiais akių,

Dienelė viena tur:

Bet saulės nēr', ir va gamtoj

Viena tamsa visur...

prot's žiba tūkstančiais akių

O meilė viena tur;

Bet meilės nēr', gyvybė gėst'

Ir nuobodu visur.

* * *

Nėra gyvenimo gėlė be vandens ir saulės, o žmogui be gerro draugo.

Patyrimas, yra negalvojančių mokytojas. Livy.

Ne žmogui yra lemta būti visapusiskai patenkintu.

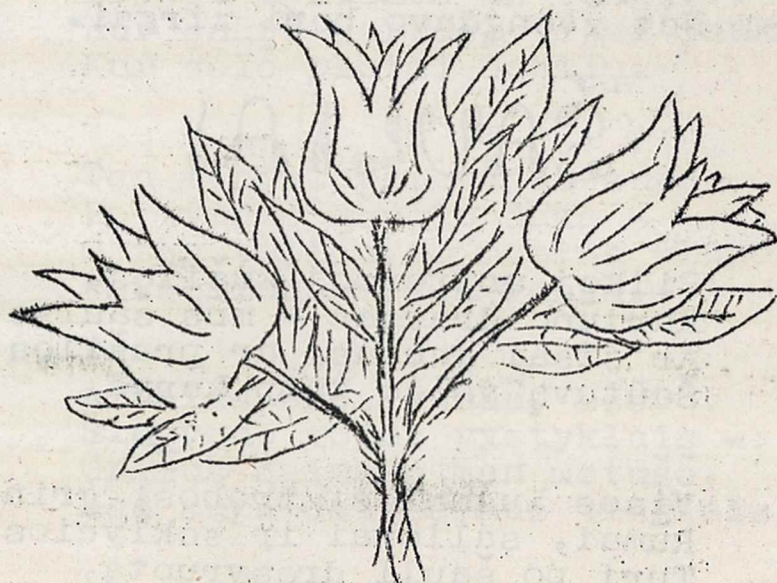
Dangaus harmonija, yra universaliska meilė. Southey. Cowper.

Pasipriešinimas prieš vyro meilę yra tiek pat, kaip aliejus prieš ugnį.

Ouida.

Nepriklausoma Lietuva

KA ŠIRDIS AUDE...¹⁹

(Tęsinys)

Vis iš gėlių linksniuoti žodžiai:
"Vytautas", "Algis", "Gediminas"!
O čia pusų tarytum sodžiai!..
Dūnko aplinkui užburimas.

Daina paplinta mūs kariūnų -
Gyva, zavejanti, judri...
Taip kyli širdžia! Tarpsti kūnu!
Siela tautos vis nemari!

O kai užtraukia "Tėve mūsų",
Vakaro malda tiek balsų...
Ūžia net liėpos, beržai, uosiai,
Gaudžia varpai... graudu... smalsu...

Mūsų kariūnų vieningumas,
Lyg vienos motinos auklėti!
Susitarimas ir jautrumas -
Versdavo mus susižavėti.

Pulkai! Rikiuotės! Eilės šaunios!
Paradai pėkščių ir raitų!
Skambėdavo: "Vėlio!!!" pakaunės,
Aidai bangavo tarp slaitų.

Mylējo liaudis mūs kariūnus -
 Sventes suruosdavo bendrai;
 Berdavo jiems gēles, bijūnus -
 Net zvengdavo bērī zirgai.

ŠAULIAI

Pilkoj uniformoj sušīlēs,
 Kariūno draugas - mūs saulys:
 Ar jisai jaunas, ar prazīlēs -
 Šautuvā valdo kaip karys.

Visos lušnelēs, trobos, grinčios,
 Rūmai, salionai ir seklycios -
 Turi po sauli dresyruotā,
 Kad uzstot tautā prikamuotā.

Moterys jaunos mandyruotas,
 Iskēlē galvas manievruoja!
 Baltutēs skaisčios nepudruotas,
 Vis dirba tautai, jā ginkluoja.

Aprengē mažā Birūtēlē -
 I scenā kelīa deklamuoti:
 Vis ruošia tautai naujā gēlē -
 Kad svetimiems nepasiduoti.

Žvangējo gintaras ir kardas,
 Budo šalis sporte, mene...
 Kilo lietuvio ūpas, vardas -
 Ir jis nebus vergu! Ak ne!

Visa šalis šauliū, kariūnū,
 Organizuota ir būdri:
 Lietuvis gyvas - dvasia, kūnu -
 Mūs tauta amžiais nemari.

MANO GIMTINĖ

21

Ten kur siūbavo rugių laukas,
Blyksė uosilkos iš bangų...
Kur snarė varpos, vėjai jaukūs,
Kur želė plotai dobilų.

Ten mano lopsi vėjas supo,
Po tvirto ažuolo saka -
O ten toliau... motina klupo -
Rovė linus miela ranka.

Ažuolas užė, gaudė, ošė...
Siurveno vėjas vystyklais -
Grižus dainavo man motusė,
Kad supa deivės mus tinklais.

Ir kad čia aukuras kurenta...
Kiekviena dulkė čia šventa!
O šita žemė ispurenta -
Linguoja duona apsemta.

"Reikia mylėti šią šalį,
Šią mielą žemę, jos silūs...
Ežerą, jūrą, ar upelį,
Ar kalnų sluoksnius iskilius."

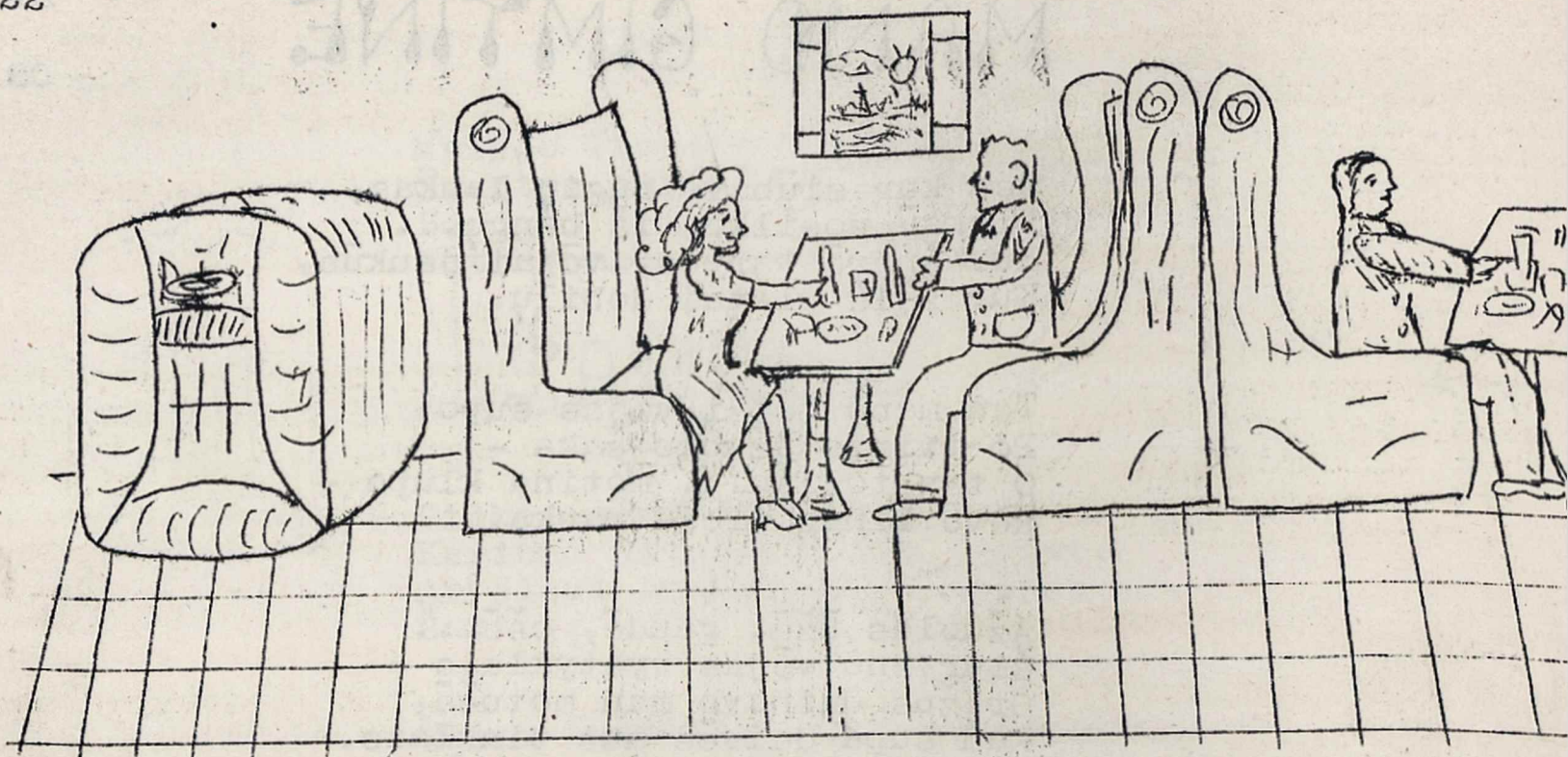
Bet, nežinau ką girios ošė,
Kai smelio pilis rikiavau...
Tik kai ten pusys kalvas puošė -
neiškenciau ir dainavau:

"Šalie dievybės! Gražnos! Laimės!
Nors ir basa tavo laukuos...
Mano širdis mieste, ar kaime -
Tau meilės himnus isdainuos."

Dainuoju šiandien himną skaudų...
Tu pavergtą, mano šalie!
O jūra nesa skundą griaudų -
Kad Lietuvoj laikai neb'tie...

* * *

Montreal, 1942 Spalis-October.

V I E N A S I Š T Ū

GENOVAITĖ

Tai buvo gražus spalio vakaras, sausi lapai švelniai šukšleno po mano kojomis; o aš susimąsciusi ėjau pro karo ligoninę. Dirstelėjus į asviestus langus galvoju: – ot nelaimingi tie žmonės, skausmus neapsakomus kenčia ir vis dėl ko – žinoma dėl mūsų buvimo, kad šis pasaulis būtų mielas gyvenimui, kad žmonės būtų laisvi, sveiki, pavalgę. Ar mes verti to?

Šios mintys dar vis pynėsi mano galvoj kai aš ėjau į artimą restoraną, į kurį dažnai sveikstantys lakunai, jūreiviai ir kareiviai pasivaikščiodami užeidavo.

Viety mažai buvo, patarnautojas privedė mane prie stalelio, kur sėdėjo uniformuotas vyriškis. Atsiklausus ar galima, jisai atsakė nusišypsodamas: "Sure its still a free wuntry, thank God", ir aš padėkavojus atsisesdau.

Iš kampe stovinčio "Whirlitser" girdėjosi orkestrąs kuris tyliai grojo populiarią melodiją. Susirinkę žmonės šnekučiavosi su vyrais melynose uniformose, kurias nesioja visi karo ligoninės pacientai.

Padaviau tarnautojui užsakymą, ir pasižiūrėjau kiek geriau į sėdinti prieš mane vyrą. Lyg būtų matytas, – bet ne... jo veidas matyt buvo sužeistas, nes randas ant vienos pusės dar vis

Nepriklausoma Lietuva

aiškiai matėsi.

Jis turbūt juto mano toki gily žvilgsnį, nes pakėlęs akis kurios buvo nepaprastai tamsaus mėlynumo; prabilo:

- You dont know me, do you? - susigėdinus kad jisai mane pagavo žiūrint į jį, atsakiau:

- No, should I?

Jisai nusijuokė lyg sarkastiškai, lyg gailiai. Aš pastebėjau kaip tas randas perkreipė jo sypseną, ir sutraukė kiek vieną akį. Bet nežiūrint to, aš jaučiau koki tai patraukimą. Gal dėl to, kad buvo jo šviesūs garbenuoti plaukai, gal tos mėlynos akys, gal simpatiškas būdas?

- Kodėl tu turi mane atsimint? - mane mažai kas atsimena.-jis prabilo.

Man pasidarė nejauku, nejaugi aš jį kada nors pažinau? O jis tęsė:

- Tu turėdavai ilgus plaukus, tada tavo akys žibėdavo kaip velniuko, o nosukė juokingai susiraukdavo kada tu į mane nusišypsodavai. Žinoma, tu to neatsimeni...

Giliai susimąsčiau ir prabilau: - Aš atsimenu dabar, tave, Leslie. Daznai mes susitikdavome prie marmurinio paminklo šale kolegijos išpuodingų vartų. Tu palydėdavai mane namo, ir baisiai pykdavai, kada mano knygas kas kitas panesėdavo.

- Tu žinai, kad tu tyčia mane erzindavai? - jis nusijuokė.

- Tai buvo seniai, turbūt aštuoni metai atgal, ar ne Leslie?

- Taip. Tai buvo labai seniai. Daug kas pasikeitė šiame pasauly. Teko daug pergyvent, ne tik man, bet ir kitiems...

Tuo tarpu man rodos jo mintys nuskrydo kur toli, nes jis į mane žiūrėjo tūčiomis akimis. Jis toks suaugęs, toks vyriškas ir taip labai pasikeitęs, aš pagalvojau. Norėjau paklaust apie jo žaizdas, bet neišdrįsau. Gal jis man pats papasakos? Ir tiesa, jo balsas vėl maloniai prabilo:

- Atsimeni kaip mano galva buvo pramušta orlaivininkystei? Kai šis karas prasidėjo, aš buvau vienas iš pirmutinių lakūnų, kurie buvo issiųsti į Angliją. Tai buvo trys metai atgal, o atrodo - kaip trys šimtmečiai...

- Ar daug jūs išvažiavo?

Montreal, 1942 Sėlis-October.

- Ne, nedaug; tik apie šešiasdešimts. Tada gavome sparnus, ir visi išvaziavome. Aš turbūt laimingas, nes iš tų visų, dabar esu tik vienintelis... Nors jie buvo isskirstyti į kitus aviacijos centrus, bet aš ėkiauj jų darbus. Stebėtina, ar ne, kad aš turėjau likt. Kuom aš prastesnis ar geresnis? Jeigu ne vienas lakūnas, - mano likimas būtų buvęs toks pat kaip tų kitų... Ar turi laiko? Aš tau norečiau papasakot apie tai.

Jis nelaukė mano atsakymo ir lyg koki sunkumą nuo širdies norėdamas nukelti, pradėjo:

- Viena naktį šeši mėnesiai tam atgal, buvo paskirta keturiems lakūnams (tarp kurių ir aš buvau), labai svarbus darbas vykdyti. Mums nebuvo sakyta ką mes turėsime daryti, bet instrukcijas rasime voke, kuri tiksliai iškilę ore - galėsime atidaryti. Aš vilkausi mano lekimo drabužiais, tada priejo prie manęs jaunas, man nežinomas lakūnas ir sako:

- Aš nujaučiu, kad tavo darbas ši vakarą yra pavojingas. Aš ši vakarą niekur nelėksiu, imk šį mažą kryželį, be kurio aš niekada neskraidau. Jis man laimę ir apsaugą atnešė, gal ir tau pagelbės, - ir prisegė man prie marškinų. Aš mažai tikiu į tokius dalykus, ir tiksliai kad nebuvo laiko su juom argumentuotis - padėkavoju ir išbėgau į aeroplaną.

Švintant rytui aš sugrižau darbą atlikęs, bet mano aeroplaną beveik tik skutai liko taip buvo susaudytas. Kaip aš nusileidau pats neatsimenu, nes baisiai ranką ir galvą skaudėjo nuo kulku žaizdų. Kada samonę atgavau - tai buvau ligoninėj. Man pasakojo, kad mane ištraukė pusiau gyvą iš mano aeroplaną. Kiti trys lakūnai negrižo.

Vieną dieną, atnešė slaugė man mažą kryželį, kuri sakė rado ant mano sudriskusių drabužių. Aš paėmiau jį, ir kai vėliau atėjo atlankyti mano vienas draugas, paklausiau jo, kur yra tas lakūnas kuris man prisegė kryželį; man pasakė, kad pusė valandos po mano išlekimo - jisai buvo išsiųstas irgi lėkst ir daugiau nebegrizo...

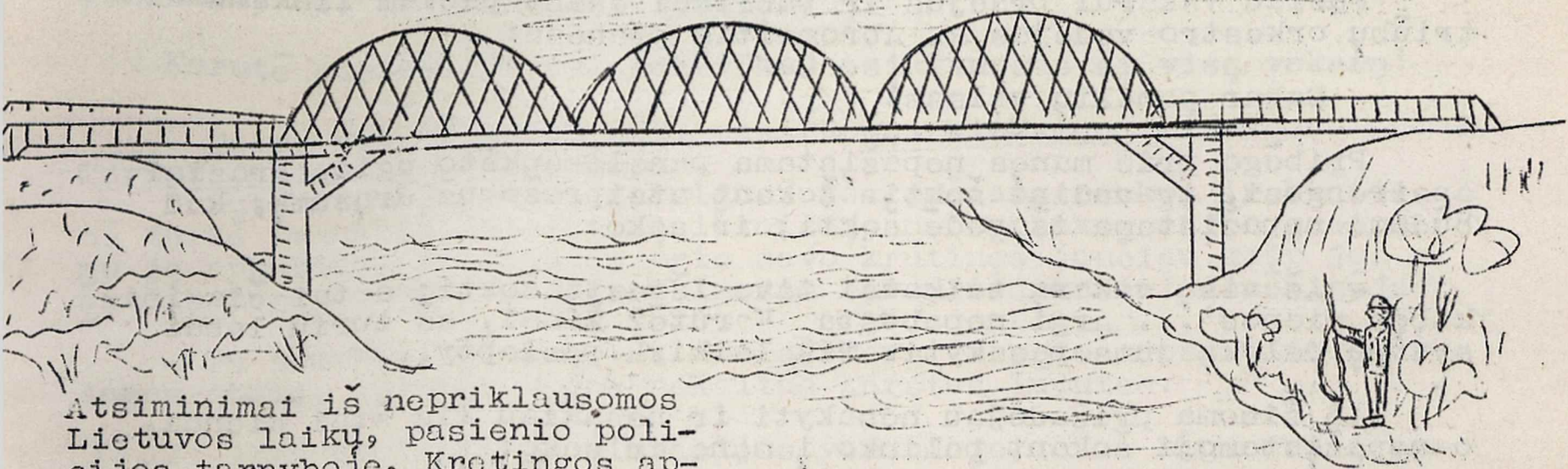
Nuo to laiko - aš negaliu ramybės rast. Jisai išskrydo be mano laimingo kryželio..... Aš jį nusiunčiau į kapus. Mažas dalykėlis, ar ne, bet mane graužia visus šiuos mėnesius. Po to, aš buvau gražintas į Kanadą.

Jis išsiitraukė ir parodė man tą kryželį. Jis buvo labai mažas, bet labai gražiai išraižytas.

Mano rankos sustingo ir aš su atbulais pirštais nusiėmiau nuo kaklo ant sidabrinio retėželio kabantį kryželį duplicatas-to, kuri kuri jis rankoj laikė. Jis nustebė, ir lyg netikėdamas sudejo abudu.

- Taip. - aš jam atsakiau į jo pakeltas akis. - Tai mano vyro. Jisai man sakė: "Mes visi nesugrįšim, bet kas nors iš mūsų grįš. Jūs vienas iš tų esate.

Nepriklausoma Lietuva

Atsiminimai iš nepriklausomos Lietuvos laikų, pasienio policijos tarnyboje, Kretingos apskrity; Skuodo rajone.

IŠ SENO DIENORAŠČIO

Aš ir vėl tau Tėvyne ištiki-
mai tarnaučiau, kad tik tu
būtum laisva.

Elegijus Uosis

Grazus spalio mėnesis 1925 metai. Vieną sekmadienio vakarą sutikęs savo tiesioginį viršininką K. J. paaiškinau, kad dabar rubežius yra saugus nuo kontrabandistų, nes Bartuvos upė pakilus iki krantų, tik vienintelis kontrabandistų kelias šiuo laiku – tai gelzkelis, kurs kerta Bartuvos upę. O ten jie neis, nes gelzkelio sargas tankiai tikrina kelią, ir jiems trukdo.

Aš tuo tikslu aiškinau viršininkui, kad leistų mane į rengiamą saulio vakarėlį progimnazijos saleje Skuode, nes taip buvo garsinama.

Man, kaip aukštaičiui šviežiai atkeltam į šį rajoną, rūpėjo aplankyti zemačiai, ir jų parengimas.

Gavęs iš viršininko leidimą, nutariau persirengti civiliais rūbais, nes mano naujai pažįstama panelė Karusė nemylėdavo sokių būti su uniforma; nes kažkodėl daug kas prieš ją varžydavosi.

Veikalas buvo pastatytas puikus, veikiantieji asmenys buvo daugiausia mokiniai – progimnazijos studentai, kurie vaidino labai gražiai ir publika už tai juos karštai komplementavo. Iš artistų, tai buvo tiesiog žavejanti, simpatiška, maloni šypsena, tai panelė Myle Šiudeikyte. Kiekvienas jos judesys – buvo žavus ir trauklus, kad net Karutė pastebėjo man: "Neįsimylėk!"

Montreal, 1942 Spalis-October.

Pusiau vakarui praėjus ir publikai esant pačiam linksmume; triūbų orkestro vedėjas R. Abromaitis praneša:

- Dabar panelių valsas!

Pribėgo prie manęs nepažįstama panelė aukšto ūgio, gražiai apsirengusi, ir vadiną šokti. Šokant atsiprašo už drąsumą, kad būdama nepažįstama iš vedė šokti; ir sako:

- Aš visą vakarą taikausi tave išvesti šokti; o tai čia šikibės vienos!... Argi nepabosta Karutė? Žinai, aš turiu labai svarbų dalyką jums pasakyti. Tik laikyk paslaptį...

Aš žinoma prižadėjau nesakyti ir nesakiau lig šiai dienai, o nepažįstamoji šokant palinko į mane ir sako:

Greitai skubėk, gal sugausi kontrabandą ant gelžkelio tilto. Nes dar nėra nei valandos kaip žydas Fišeris buvo atėjęs čia pasitikrinti ar jūs esate čia...

Nustojome šokę. Padėkavočiau nepažįstamajai, mintis greit per galvą perbėgo: gal čia tik pavydas? Gal manė nori išvilioti iš salės. Bet aš daugiausia su Karute šoku? Bet dar pasitikrinu, paklausiu jos vardo, pavardės ir antraso; ir sakau: "Jeigu sumeluosit, aš patrauksiu atsakomybėn. - mergaitė nusišypsavo, ir pakeltu balsu patvirtina:

- Dievaži sugausi! Tik skubėk! Kiekviena minutė pavėluota gali jums išeiti ne į naudą!

Išeinant iš salės greitai prie manęs pribėgo Karutė, paėmė už rankos ir neleidžia. Sakė dar daug laiko yra, dar šoksim. ir kogi skubėt?...

Aš teisinausi, kad svarbų reikalą turįs, prašiau neišžižėisti, o Karutė man vis išmetinėjo:

- Žinau, ta mergina tave paviliojo. Šokant taip rimtai kalbėjotės pakusdomis. Gerai, jeigu tu dabar išeini ir palieki mane vieną, tai daugiau niekur niekur aš su tavim neisiu; ir dar mamai pasakysiu, kad tu mane vieną palikai, ir dar išeinant iš namų motinai prižadėjai, kad mane parlydėsi namo...

Karutės tėvai gyveno už miesto tarp kryžkelės Liepojaus ir Priekulės.

Man sunku buyo su Karute atsiskirti, nes nieko negalėjau jai pasakyti, tik prašiau kad kam neišsitarų, kad aš išeinu. Kad geriau suprastų mano pareigas, siek tiek jai išsitariau:

Nepriklausoma Lietuva

- Šia proga nepasinaudojus, prasižengčiau ne tik prieš viršininkus, bet ir prieš valstybes izdą.

Karutė kartoja; - Juk sakei kad esi liuosas šį visą vakarą!

- Taip, bet aš turiu būti pasiruošęs kiekvieną minutę... Tarnyba, nieko nepadarysi.

Karutė stovejo galvą nuleidęs, jos pečiai, rankos ir krūtinė teikė traukliają žavejančią išvaizdą; mano rankos zaibo greitumu ją apkabino, priglaudęs prie savo krūtinės jaučiau kaip jos širdis bėga, skuba... ji prikimusiu balsu išdykusiai išmetinėja:

- Tu išdykęs, išdykęs... - o aš nors ir prieš jos valią sakydamas sudie, paliečiau jos nekaltas karstas lūputes.

Ji liko stovinti progimnazijos verandoje, o aš bėgdamas į pakalnę dar atsigrįžau, dar ją pro miglas mačiau, ji dar mostelėjo nosinaite... Oh, kaip gaila buvo man ją vieną palikti!

Sparčiai paržygiavęs namo persirengiau, pasiėmiau karišką šautuvą ir parabelių, ir maršavau į nurodytą vietą.

Netoli gelžkelio prie upės pasirinkau sau slaptą vietą, prisitaikiau, kad visą gelžkelio tiltą matyčiau, ir pradėjau savo sargybą.

Pasitaikė labai gražus rudens vakaras, glosto mėnesionas, kad net už trijų simtų žingsnių gali viską girdėti ir matyti toli.

Palaukęs pusę valandos, pradėjau nerymauti ir pats save kaltinti; kam gi paklausiau tos merginos? Gal tik tyčia mane pasiuntė čia? Seku... o gal kitoje vietoje kelia per upę su laiveliu kontrabandą?... Dar labiau gailėjau kam išėjau iš vakarėlio! Juk aš buvau paliuosuotas. Kad ir inės bobelką kokią kontrabandą, - aš neatsakau. Kartoju Karytės pasakytus žodžius:

- Nėkuomet, niekur, niekur... aš su tavim neisiu daugiau...

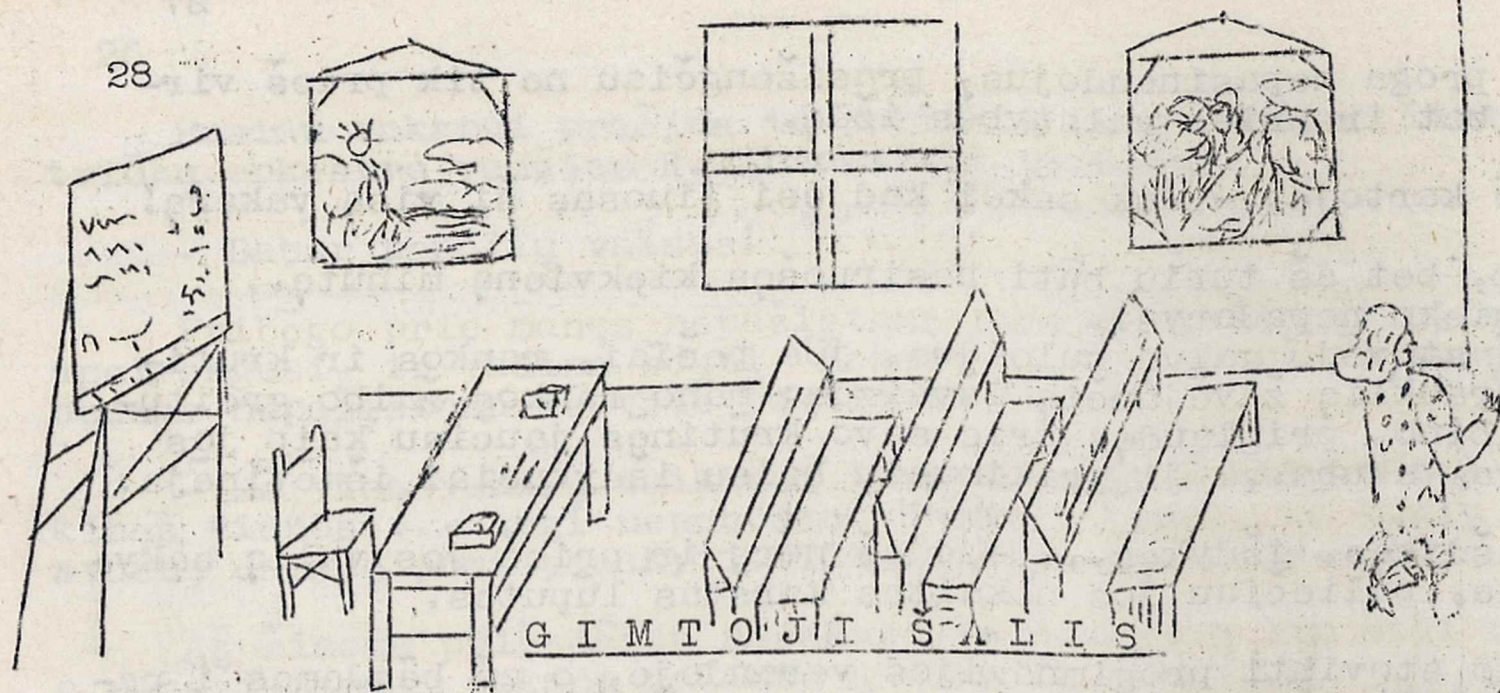
Supyko. Gaila. Juk jinai mane myli. Šį vakarą buvo proga arčiau viens kito pabūti... Graži mergaitė, meili, pamokyta; baigus buhalterijos kursus, aukštos kilmės, brolis karininkas, tevai turtingi, gali duoti daug pasogos, auksinė proga! Tik nemoku naudotis!

Ir vėl mintis... - juk aš tarnauju, algą imu, padariau priesaiką būti tarnyboje ištikimu ir neprasižengti valstybei... O jei sugausiu kontrabandą, dar daugiau pasizymėsiu prieš viršininkus ir valstybę, gausiu paaukštinimą tarnyboje...

Vienog sušalau, pradėjau drebėti, negaliu beveik iš vietos pajudėti, o čia gal kur ir kontrabandos slapukas seka? Nes daug kartų pasitaiko, kad sargybinis nesulaukęs nuciina, tuomet slapukas duoda kontrabandistams žinią, ir jie be baimės pabėga.

(bus daugiau)

Montreal, 1942 Spalis-October.

D Z Ū K Ė

(Madutės Pasakojimai)

Tą rudenį Magdutė pradėjo lankyti valstybinę pradžios mokyklą, kuri buvo vienintelė ne tik visam miestely, bet ir visame valsčiuje; ir tai buvo skirta tik pusei namo, o kitą pusę - mokytojas su šima buvo užėmęs savo gyvenamam butui.

Iš viso to skaičiaus gyventojų, nežiūrint koks skaičius vaikų norinčių mokyklą lankyti susidarydavo - jie visi turėdavo išsitenkti tame viename kambary!

Todėl, negalėjo būti nei kiek nuostabu, kad mokiniai suoluose beveik vienas ant kito sėdėjo, ir kada prireikdavo kuriam išeiti, tai jau visą ilgą suolą eilė - turėdavo pertraukti darbą, ir išleisti tą vieną. Suolai buvo taip ilgi, kad užėmė vieną ketvirtąją kambario plotą, neįskaitant takų. Taip, kad buvo keturios eilės suolų; kiekvienam skyriui po eilę. Bet pirmojo skyriaus suolai, buvo labiausia perkimsti, ir dar neapsipratusiai su mokyklos tvarka mokiniams.

Magdutei teko sėdėti prie pat sienos, prie kurios vienog buvo paliktas mažas praėjimas. Sienos buvo gausiai apkabintos skaičiavimo lentelėmis ir įvairių paukščių vaizdais, o paciam gale - buvo pakabinti ciesačiaus ir ciesačienės portretai; kurių pagarbai kasdien, išryto, - turėdavome giedoti "Dieve, saugok carą."

Magdutei turėjo susipažinti su daug jai dar nežinomų patvarkymų ir papročių. Vieną ji itin išsitemijo pirmoje dienoje, tai kad mokytojai įėjus į klasę ir pasveikinus ją atsistojimu - reikdavo užmirsti savo kalbą, ir kalbėti tik rusiškai. Lenkiškai galima buvo kalbėti tik per lenkų kalbos pamoką, o lietuviškai išgirdavo kas ne kas - tik pertraukoje lauke žaidžiant.

Nepriklausoma Lietuva

Tik kai vieną rytą blaivaus ir šviesaus būdo ūkininkas Antanas Miglinas iš Likiškių kaimo atvežė savo vyriausią sūnų Broniuką į mokyklą - visi mokykloje esantieji, išgirdo pirmą kartą lietuvių kalbą kalbamą mokytojui, kuris tarytum nusigandęs to ūkininko, pats stengėsi lietuviškai kalbėti, ir mažąjį Broniuką patąšęs ant savo "kafedros" - jį lietuviškai kalbino.

Visai mokyklai tai buvo stebūklas; ir visi mokiniai lyg žado nustoję tik stebėjo ir klausėsi, kas toliau ir toliau gali įvykti, jeigu ūkininkas Miglinas taip paveikė į tokį sužvėrėjusio būdo mokytoją, kuris nesiskaitydavo nei su mokinių nekaltumu, nei su tėvų skundais dėl dažno ir ziauraus vaikų sumušimo, nei su mažiausiu kito atjautimu.

Taip, ūkininkas Miglinas, turėjo savy tą nepalaužiamą ir nieku nenuneigiamą atvirą drąsumą, kuriuo jis mokėjo suvaldyti ir tokią privilegijuotą rusintoją, kokiu buvo tas mokytojas.

Trumpame laikotarpy po įstojimo mokyklon, Magdūtė patyrė, kad ne visi būna kalti, kurie tampa apkaltinti ir baudžiami.

Štai vieną kartą, Magdūtė turėjo atsistoti ir išeiti į taką, kad išleisti kitą mokinių iš suolo. Visai netyčiomis, ji savo galva palietė vieną kabančių sienoje skaičiavimo lentelę, ir ji nukrito žemėn.

- Na kolenki! Na kolenki!! - (ant kelių! ant kelių!!) klaupt! - šaukė apsiputojęs mokytojas; o Magdūtė niekaip negalėjo suprasti tos padėties. Ji net nebuvo tikra, kad taip kreipiamasi į ją, nes ji tikrai nesijautė kalta esanti, nes joks nuostolis nebuvo padarytas. Reikėjo tik kardoninę lentelę pakabinti sienoje, tai ir viskas. Ir ji visai nenorėjo to "prasikaltimo" padaryti, tai atsitiko visai netikėtai!

Vienas iš trečio skyriaus berniukas, pakėlė ranką ir pasisiūlė mokytojui pagelbėti Magdutei išsiaiškinti. Mokytojas davė savo sutikimą, ir geras Magdutes kaimynas Vincukas Sarevicius priejęs prie jos tarė:

- Magdute, tu turi eiti ten prie lentos į kampą, ir klaupt. - ir jis paėmęs ją už rankutės lyg būtų tuo suteikęs jai kokią lengvatą ar užjautimą - nuvedė ir liepė klauptis.

Daugumas neišauklėtų vaikų papliupo juokais, o dar vis įsiutęs mokytojas reikė:

- Molčat! (tylėt!) - o Magdūtė gailiai verkė. Kai atėjo pietūs, tai Magdutes nepaliosavo, bet paliko ją ne tik klūpančią, bet ir be pietų. Vienok Vincukas įprase kelias mergaites, kad jos užėitų pas Magdutes mamą, ir gautų kokio nors maisto Magdutei, ir nuneštų jai pirm mokytojo grįžimo į mokyklą. Toks tai buvo pirmas, ir nekuomet neužmirstamas įvykis Magdutei rusų mokykloje.

TORONTO DIENOS

VEDA - G E N Y S

APLANKĖ GARNYS

Neseniai aplankė garnys E. ir J. Sullivan šeima, ir paliko jiems pirmagimį sūnų, gražų ir sveiką.

Tevai labai patenkinti naujagimiu. Izabelė Sullivan po tėvais buvo Jurčiūtė. Savo laiku, buvo veikli lietuviybės darbuotoja; priklausė prie lietuviškų organizacijų; ir užimdavo valdybose vietas. Buvo "Ausros" choro narė.

Linkime ir šeimą išaukleti lietuviškoje dvasioje.

* * *

STAIGA SUSIRGO

K. Pavilonis sunkiai susirgo ir randasi Šv. Juozapo ligoninėje. Rimtas pavojus gyvybei, bet daktarų pastangų dėka, ligonis jaučiasi geriau.

K. Pavilonis yra "Nepriklausomos Lietuvos" skaitytojas, ir nuosirdus lietuvis.

* * *

SERGA VAITKEVIČIENĖ

Jai padaryta "tonsulų" operacija. Ligone randasi namuose.

Vaitkevičiai Toronte yra gerai žinomi kaip lietuviškos veiklos remėjai.

* * *

SUSIRGO staiga Stasys Matjušai-

šaitis jaunas ir gabus studentas. Tapo nuvežtas į St. Michaels ligoninę, ir tą pačią dieną turėjo operaciją.

Sesutė patarnauja ligoninėje broliukui, nes p-lė D. Matušaitytė toje pacioje ligoninėje lanko slaugių kursus.

Stasys yra gabus mokinys, be to priklauso prie lietuviškų organizacijų, ir užima vietą "Ausros" choro valdyboje.

Linkime tau Stasiuk, mes vis greit pasveiktį, ir vėl tęsti savo mokslo žinias.

* * *

SUSITVĖRĖ MOKYKLĖLĖ

Toronte susitvėrė lietuvių kalbos mokyklėlė rugsėjo 13 dieną; lietuvių parapijos saleje.

Buvo sušaukta visuotinas susirinkimas dėl uztvirtinimo laikinos valdybos, kuriame buvo išrinktas ir mokytojas.

Laikinos valdybos sąstata susirinkimas užgyrė, taigi išsirinko mokytoją.

Mokyklėlė atsidarė spalio 15 dieną; pamokos bus duodamos du kartų į savaitę, tai yra antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 7 val. vakare iki 9.

Visi tėvai yra kviečiami paraginti savo vaikučius lankyti lietuvių kalbos mokyklę-

Nepriklausoma Lietuva

1ę. Bę to, bus mokinama ir muzikos, zinoma kurie noręs mokytis! Ponas Pocius, yra geras mokytojas ne tik kalbos, bet ir muzikos.

* * *

ATSIŹYMĖJE LIETUVIAI

Pranas Kundrotas žymus katalikų ir lietuvių veikėjas Toronte, išdirbęs apie 10 metų "Canadian Acme Scrub & Gear" kompanijoje už masinistą; šiomis dienomis gavo pakvietimą iš tos pačios kompanijos užimti užvaizdos vietą - prižiūrėti darbininkus. Kaip svetimtauciui tokia vieta užimti, tai retonybę tokioje didelėje kompanijoje.

P. Kundrotas yra gabus ir rimto būdo žmogus. Sveikiname Jus naujose pareigose!

* * *

BUVO POSĖDIS

Rugsėjo 27 dieną, įvyko Kanados Liet. Tarybos skyriaus valdybos POSĖdis. Buvo pasitarta, kad atejus rudeniniam ir žiemos sezonui, daugiau imties iniciatyvos ir veiklos dėl sukelimo pajamų "Nepriklausoma Lietuvai".

Prieita išvadų, kad pirmutinis parengimas - surengti šokius su įvairiais pamarginimais spalio 24 dieną parapijos saleje.

Tą darbą apsiėmė visa valdyba. Lauksim rezultatų. Taipgi pavesta skyriaus pirmininkui p. Hozui, susirasinėti su filmininkais broliais Motūzais, ir jei bus galimybė - pasikviesti juos su filmomis į Torontą.

Posėdis baigėsi labai gražioje ir sirdingoje nuotaikoje.

TMD D-JOS SUSIRINKIMAS

Spalio 4 dieną, TMD turėjo savo susirinkimą, kuriame apsvarstė draugijos reikalus; ir tapo išrinktas protokolų raštvėdys vietoje buvusios p. P. Baltakytės - išrinkta A. Augutis.

I draugiją istojo du energingi jaunuoliai lietuviai tik prieš karą atvaziavę iš Lietuvos, tai Vytautas Banylis ir Jonas Banylis. Šie du jaunuoliai išrinkti į parengimų komisiją, tad tikimasi, kad d-jos veikimas sustiprės ir pagyvės.

* * *

LANKĖSI SVEČIAS

Šiomis dienomis lankėsi svečias iš Flyn Flon, tai žymus veikėjas p. J. Urbonas,

kurs daug pasidarbavo ir atsižymėjo su aukomis "Nepriklausomos Lietuvos" labui.

* * *

SVEČIAS IŠ DETROITO

Lankėsi Toronte svečias iš Detroito, tai p. S. Žemantauskas pas p. Belickus ir p. Jurcius.

Prieš 14 metų depresijos laikais, S. Žemantauskas kaip ir kiti pavazinėjęs prekiniais vagonais ieškodamas darbo - atvaziavo į Torontą. Apsigyveno pas Belickus, kurie jam suteikė visą užlaikymą per 3 mėnesius.

Negavęs darbo apleido Torontą, ir lig šiai dienai, nieks nežinojo kur jis randasi.

Tik šiomis dienomis atsi-

S I E L V A R T A S

Marija Aukštaitė

Šiandien liūdnų Vėlinių rytas,
Maldingai varpas saukia...
O tenai kapas nekaisytas -
Toli... už marių ... laukia...

Laukia ištiesęs žemių glėbį,
Žaizduotų, asarotų...
Milinė kaulus apsiglėbus -
Nusinešė jį nesarvotą.

Vai eičiau ten pro klonius,
Kur varpas aimanuoja;
Kur žemė išrasojus -
Jo sopuliu alsuoja.

Bet ten grandinių vielos,
Visus takus aptverė...
Ir šiandien, mano mielas, -
Neprinesu tau gėlę.

* * *

Moteris Tautiniame ir Valstybiniame Darbe

"Šeimininkė"

Daugely kraštų moterys jau seniai kovoja už teisių lygybę. Moterys buvo ir yra kai kur laikomos nesugebančiomis dirbti politinių, visuomeninių ir net kultūrinių darbų. Mūsų tautos moterų kova už teisių lygybę, nėra ir nebuvo aktuali. Mūsų moterys niekuomet nepareiskė nepasitenkinimo savo būtimi. Mes tuo galime tik pasididžiuoti, nes mūsų moterys gyvenime eina greta su vyrais jau iš žilos senovės laikų.

Savo laiku mes buvome laikomi vakarų Europos tautų, ypač vokiečių, nekulturingais stambelėdžiais ir barbarais. Tačiau daugeliu atvejų mes jas buvome pralenkę, o ypač moterų lygybės srityje. Senosios Lietuvos moterys naudojos padėtimi, kuri buvo nei kiek nemazesnė už vyrų padėtį. Teisybė, pirmoje eilėje jos rūpinosi šeima, namais, bet juk tai pareigos, kurios tenka moterims pagal jų prigimtį. O šiaip joms nebuvo svetimi ir visi kiti reikalai.

Konstatuojant tai, reikia tik žvilgtelėti į praeitį kiek atidžiau. Ne kartą patiriame, kad priešams puldinėjant mūsų kraštą, moterys dirbo pagal savo pajėgas drauge su vyrais. Taip pat jos gyvai domėjosi ir visuomeninių bei politinių klausimų sprendimu. Gyvi šiandien yra vardai Gražinos, Birutės, Vytauto žmonos Onos, Mirgos, kurie yra drauge ir senosios Lietuvos moterų dvasinio pajėgumo simboliai. Senoji Lietuva nebūtų turėjusi didžios dvasios moterų, jei iš viso jos būtų rūpinosios tik šeima.

Savo laiku svetimieji ištengė palaužti lietuvių tautos politinę vienybę, tačiau neištengė užgniaužti lietuvių tautinės samonės. Šiame antrame mūsų tautos gyvenimo laikotarpy moterys taip pat nesėdėjo prie krušnies susinerusios rankas. Sunkiais Lietuvai laikais moterys motinos idiege savo vaikų širdyse tėvynės meilės ugnį ir ugde juose tautinį ryztumą. Kai vyrai gabeno iš Prūsų knygas, jos renge sleptuves ir platino rastus savo apylinkėse. Kai rusai kešinosi griauti bažnyčias, jos drauge su vyrais stojo ginti savo šventyklų. Visur ir visuomet moterysėjo petis į petį su vyrais, stipria dvasia ir nesijausdamos už juos žemesnės.

Šiandien galima rasti moterų dirbančių visose srityse, ir niekas negali pasakyti, kad jų darbas yra neproduktyvus ir tam panašiai. Mūsų moterys savo kraštui davė daugiau, negu kitų kraštų moterys saviesiems kraštams. Jos visą laiką pasizymejo didėliu valstybės ir tautos reikalų supratimu, ir joms niekas netrugdė nei nebandė trukdyti. Visas teises jos turėjo pačios savaimi, kaip lygūs vienos tautos nariai.

Montreal, 1942 Spalis-October.

PASKUTINĖ BITĖ

Antanas Vaičiulaitis

Nugrimzdo saulė paukščių giesmės už miško
Ir kruvinais gaisrais padangėsna ištiško.
Nutilo, ošę medžiai. Tik ramiai sudūzgus,
Laukinė bitė nuo gėlės pakilo brūzguos.

Gimtinė pieva, skardžiai ir žieduoti slėniai!
Ten pažinau kiekvieną krūmą ir velėną,
Šienpiūčių dainą ir samanių bičių korį.
Širdie! Tėvynėn per marias iškristi nori!...

Thompson, 1942 -VI- 8d.

* * *

14,000 KANADOS MOTERŲ EINA KARAN DRAUGE SU VYRAIS

"Naujienos"

TURTINGOSIOS PANELĖS IR ŪKIO
DARBININKĖS DIRBA KARTU.

Kanados moterys uniformose, buvusios "society" panelės, ūkio darbininkės, moterys, kurių vyrai yra Vokietijos kalinimuose, našlės tų, kurie žuvo Dieppe ir Dunkerque, šiandien visos, petis į patį yra su Kanados kariaujančiais vyrais.

Keturiolika tūkstančių moterų karo tarnyboje paliuosavo tiek pat vyrų dėl karo tarnybos.

Tūkstančiai moterų taiso orlaivius, vežimus, dirba prie ra-

dio ir įvairių kitų darbų įskaitant ir virimą, patarnavimą prie stalų, plovimą grindų, etc. Tą viską jos dirba be mokymosi.

Šios moterys atlieka savo darbą dėl patriotizmo.

7,000 moterų
aviacijoje

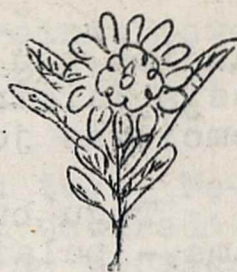
Su virš septyni tūkstančiai moterų dėvi tą pilkai mėlyną "Royal Canadian Air Force" uniformą. Kai kurios jau užsieny tarnauja drauge su Kanados kareiviais. (jų tarpe yra ir lietuvačių N.L. Red.).

* * *

Nepriklausoma Lietuva

MOTERYSTĖ

OMNIA VINCIT AMOR

Prašyk savo Dievo geros žmonos, nes ji yra Jo apvaizdos geriausia dovana. Tačiau - neprasyk drąsiu pasitikėjimu to, ko Jis nežada.

Tu nepažįsti jo geros valios.

Taigi, tegu tavo prašymas būna klusnus. Palik jį Jo malonei, ir tikėk, kad Jis teisingai santykiauja su tavim.

Jeigu tu nori savo jaunystės žmonos, ji dabar gyvena žemėje. Mąstyk apie ją... ir prasyk jai palaimos, nors dar nematei jos.

Kurie anksti myli, virsta meiliais palinkimais. Gūndytojas neliečia jų. Jie auga ir klesti remdamiesi viens kitu, kaip alyvų šakos vynmedžiu.

Jaunuolis ilgisi giminingos dvasios ir trokšta širdies, kuri galėtų pasisnekti su jo širdim.

Jis medituoja naktį ir dieną, ir vaikiškai džiaugiasi savo svajonės atvaizdu.

Stebėk, kad tas, kas žavi tave, būtų realus, ir negimęs iš tavo paties vaizduotės.

Nepasiduok menkniekiams, kad laimėtum savo meilę. Nugalėk visas užgaidas. Nes žmona bus tavo ligi mirties.

Arfa ir balsas galėtų džiuginti tave; melodija galėtų žavėti tavo ausis. Betgi apsvarstyk: ranka nuvysta; saldžios gaidos virsta nesantaika. Akys labai skaisčios vakare, gali nuraudonuoti liūdėsiu rytmetyje. O silfinis elegancijos pavidalas likti skausmo mėslungių traukomas.

Ai, Jaunuoli! Tavo likimas gali būti laimingas ir pašventintas, net kaip angelų džiaugsmas, kur dievybės aukso grandinė yra išpinta meilės rozėmis!

Saugokis! Tu neatrodai esąs šventas... laimėti puiką kūrinių malonę.

Veidmainio kaltė yra mirtingai nuodėminga. Jis kur nors su-

Montreal, 1942 Spalis-October.

vaidins tau piktybę. Tavo širdies idealas yra kaip ir tu: mėginamasis laikinas keleivis žemėje. Todėl taupyk jos sielą, nes ji yra žemčiūgas jos vidaus dėje.

Tegu būna ji Dievo kūdikis, kad atneštų palaiminimą tavo namams, - palaiminimą virsijanti turtus ir didžiausį pasitenkinimą.

Tegu ji būna dangaus paveldėja. Tada ji padės tau keliauti tavo gyvenimo keliu. Nes vieno tikėjimo žmonės dvejojai kariauja prieš pikta.

Stebėk, ar ji myli tave dieviškai; kad nebūtų stabmeldė. Ir dar stebėk, kad ji mylėtų tave pilnai ir nuosirdžiai. Nes jos širdis yra moteries širdis.

Trejopa žmonijos prigimtis turi būti surišta trejopa grandine: siela, protu ir kunu - dievybe, pagarba ir meile.

Koks gražus padarumas! Jis laimi visus stebėtojus. Betgi žodis ar žvilgsnis gali nuzudyti tyrą meilę, tau žadėtą.

Nemėgink niekinti grožio. Jis valdo visus; visi esame vergai jo karalystėje. Bet nelaikyk jį aukščiausios kainos perlu: - jis nyksta kaip vaivoryksė debesiuos.

Jei charakteris viduje būna prakilnus, jis dažnai pasirodo veide. Meilais veido malonus nusišypsojimas yra geresnis, kaip skaistus gražumas greitai nyksta.

Kada tu renkiesi žmoną, nemastyk vien tik apie save. Mastyk ir apie tuos, ką Dievas duos iš jos, kad jie nebartų tave už suteikimą gyvybės!

Žiūrėk, kad ji būtų sveika, kad neprarastum ją pirm laiko ir paskui verktum.

Žiūrėk, kad ji būtų kilusi iš geros giminės ir sveikų tėvų; kad tavo vaikučiai nenumirtų pirm tavęs.

Graži oda slepia daug ligų; ir daugis šypsančių skruostų, skaidrėja beprotybės spindėjimu.

Stebėk savo mylimosios pašnekėsį, kad būtų prastas ir nuoširdus. Nes gudri ir apsimetusi moteris, apdės tavo pagalvę erskeciais.

Observuok jos elgesį su kitais, kai ji nemano, jog tu esi arti. Nes tavo akivaizdoje meilės drovumas sleps jos proto tikrą spalvą.

Ji pasiekė mokslo? Tas gera. Tegu jos padarumas santykiauja juo

Ji turi išminties? Puiku! Bet saugokis, kad neviršintų tave. Nes moteris turi būti valdinė, o tikra pirmenybė, yra proto pirmenybė.

Jūngkis sau lygia, arba išdidžios kojos - spardys tave. Neieškok vien turty, kad neapsipaciuotum nelaime. Nevesk neturėdamas pinigų. Nes tuomet nuvils apvaizda. Palauk - tik ne perilgai.

Moterystė, yra daugumo žmonių uždavinys.

Tikrai yra sunki ta našta, kuri atsveria nekaltybę ir sveikatą, o gerai parinkta moterystė - neturi per daug rūpesčių.

Savo linksmybės laikuos rūpinkis varguoliais. Tada tu piausi turtingus palaimos javus. Nes jie yra pensionieriai. To, kurs pripila tavo taure žiaugsmu.

Savo žiaugsmo dienoje būk dėkingas: jis nusipelnė tavo pagarbos.

Biauri ir savanaudiška yra ta širdis, kuri ieško Jo tik liūdėsy.

Dėlei jos, kuri glaudžiasi prie tavo rankos, nepaisyk pasaulio pastabų, ir atsimink: blaivus vienumas yra malonesnis, kaip viesas pasirodymas.

Kada vėdi, tu susijūngi nepažįstamais žmaonėmis; žiūrėk, kad jie neatneštų tau gėdą. Apsivedęs tu pameti savo pažįstamus ir draugus; žiūrėk, kad tas neatsitiktų iš pikto noro.

Nuotaka ir jaunavedys, gyvenimo pilgrimai, dabar drauge keliauja. Savo kelionės pradžioje, nebaurinkite dangaus malonės. Tegu ikūnytų vilčių diena buna laiminama maldomis, o vakare drauge suklaupkite, kad jūsų žiaugsmas būtų pašventintas.

Angelai, pasigailėjimo kunigai, aplinkui jus susirinkę žiaugsis; o jūsų Dievo turtingiausi palaiminimai birs jo meilėms kūdikiams.

Moterystė yra šventesnių nematomų dalykų atvaizdas, rimtis ir tikrėnybė, o jos pagarba virsta didybės ir prakilnybės simboliu.

Laikyk savo širdį tyrą, kad nesuterštum moterystės stovį.

Savimyla yra biauri ir nepakenčiama. O meilė užmiršta pati save.

Biaurusis paverčia gerą į pikta, nes jo protas sugėdės. Betgi teisiojo širdis švari: jo sąžinė nedraugauja su nuodėme.

Jei tu nori būt mylimas, turėk neribotą pasitikėjimą; jei nenori dvejoti, ruoztu išigyk pilną pasitikėjimą. Nes kur nėra abipusio pasitikėjimo, pasitikinti meilė vysta.

Neslėpkite savo skausmo nei džiaugsmo. Būkite nuoširdūs ir atviri viens kitam. Tegu skausmas ir kartumas būna nežinomi jūsų liežuviui. Leiskite užuojautai apsigyventi jūsų širdyse!

Pasidalinimas vienas kito skausmais ir džiaugsmiais pusiau perskelia piktybes, ir padvigubina gyvenimo džiaugsmus; bet pasleptas liudėsysis veisiasi ir tunka tamsiam rezerviniam širdies kamputy.

Jauna žmona, nebūk savimyliška ir neklusni, ir neužmiršk, kad padorumas ir klusnumas yra tavo gyvenimo gėlės. Nebūk apsimetele. Nebūk baili mergina.

Tavo stoviui priklauso garbė. Matronos padorumas yra kilnus ir išaukštintas: ji nedroviasi, neigi yra perdrąsi.

Būk meili savo vyro draugams; mylėk juos dėl jų meilės, kurią teikia jam. Maloniai kęsk jo silpnybes: tau reikia jo patvaros.

Nebūkite nuolatos viens kito draugijoje. Yra gera kai kada būti vienišų. Perdidelis vienodumas abu alsina ir bodina.

Kiekvienas turi savo sielą maitinti ir saugoti, ir protą mokyti išminties. Todėl jei laikas leisti, padėkite viens kitam gerinti ir tobulinti sielas bei protus.

Kai pajuntate meilę mažėjant, tuojuo ieškokite paslėptos priežasties. Ne valandėlei neleiskite jai užsikresti liga ir vielsuotis; bet prisipazinkite savo kalte ir drauge apverkite ir atgailaukite. Po barnių – tučtuojau susitaikinkite.

Meilė yra moterystės gyvenimas. Ai, žmona, nepasitikėk niekam kitam, kaip tik savo vyrui! Ai, vyre, neturėk intymesnio prieštaliaus, kaip tik savo žmoną!

Džiaugdamies savo tvarkiais ir ramiais namais, žinokite, kad jie nėra jūsų poilsio vieta. Nes būsimoji asmenybė gali būt užmiršta šios dienos sesely ir grožy. Jeigu esate laiminami kūdikiais, jūsų palaima yra baili, rūpesti, gilesnis ir džiaugsmas aukštesnis, ir jūsų gyvenimo laukas plateja. O jei aukščiausios išminties Dievas atsisako duoti jų, dėkokite jam delei nežinomoms malonės. Nes kaip jūs sužinosite, ar jie bus palaima ar prakeiksmas?

Štai viršui dėstomojo dalyko visuma:– jei norite būti laimingais moterysteje, pasitikėkite, mylėkite ir būkite kantrūs ir patvarūs: būkite istikimi, tvirti ir šventi.

Nepriklausoma Lietuva

MONTREALO KRISLAY

LANKĖSI MONTREALE

Spalių mėnesį lankėsi Montreale išymus muzikas bei kompozitorius Žilevičius su ponia ir gražia blondine dukrele.

Su p. Žilevičių šeima, lankėsi ir ponios J. Trečiokienė ir p. Kubilienė.

Garbingas svečias ir viešnios buvo apsistoję p. Žiziūnų namuose, kur buvo suruošta jų garbei pokylėlis vietinės parapijos choro draugijos.

Pokylėly tarp kitų kalbų, kalbėjo kompozitorius Žilevičius iskeldamas p. Žiziūno nuopelnus, ir ragino toliau nenuilstant veikti dainos ir meno srityje.

Gerb. Kompozitorius ir viešnios, aplankė Montreale daug žymių istorinių vietų, aplankė lietuvių parapijos kleboną kun. J. Bobiną, lankėsi "Nepriklausomos Lietuvos" redakcijoje ir užsisakė Kanados Liet. Tarybos leidžiamą žurnalą; po to, pasigrožėję bendrais Montrealo vaizdais - išvyko į Dėdės Samo žemę.

Linkime viesėjusiems laimės!

* * *

NEUŽMIRŠTA APLANKYTI

Sudbūriškiai neužmiršta aplankyti montrealiečius. Šiomis dienomis lankėsi Montreale p. Andrius Jasulis su savo dviem draugais. Ta proga atlankė keletą lietuviškų šeimų, lankėsi p. Arlaus-

ky namuose, ir aplankė daug gražių Montrealo vietų išvyko į savo kraštą.

* * *

MALDOS UŽ KARE ŽUVUSIUS

Spalių 30 dieną p. Juozo ir Marijonos Žemaičių pastangomis, buvo surengta jų namuose razančiaus maldos už žuvusius kare kareivius.

Buvo griaudžiai ir išpūdingai prirengta: buvo nuklotas stalas gyvomis gėlėmis, ir tarp to gėlių patalo - gulėjo gėlinis kryžius juodu kaspinu perristas, kas darė liūdną ir graudų išpūdį, nevienos blakstienos žibėjo asaro.

Prie gėlinio kryžiaus buvo pastatyta intencijos lapelis - šv. mišios užprasytos visos Žemaičių šeimos už kare žuvusius.

Tas visas išpūdis sugraudino susirinkusius, nes buvo motinų kurių sūnūs fronte aukojasi... lieja kraują karo laukuose, kad mums visiems būtų laisva ir gera gyventi.

Tarp kitų, dalyvavo šių karių motinos: M. Zemaitienė, p. Ruginienė, p. Levinskiene, p. Stankienė, p. Lubienė, p. Kvietkauskienė ir kitos.

Žemaičių šeima ir visi dalyviai dėkoja p. Kusleikienei už pagelbėjimą surengti tą puikų šventą maldų vakarą, į kurį

susirinko skaitlingas būrelis pynti Šv. Razančiaus vainikėli. Nes gyvų gėlių vainikėlis greitai vysta... O šventasis razančius amžinas...

Maldų dalyviai prisiminė ir visas kitas sielas, ypatingai žuvusius Lietuvos kankinius po verguve okupantų Stalino ir Hitlerio.

Po Šv. Rožančiaus maldų, dalyviai sudėjo aukas dėl trejų Šv. mišių už sielas kare ir okupacijoje žuvusių.

Po maldų, ponų Žemaičių šeima vaišino svečius gardžiais ir įvairiais parengtais valgiais, kurių patiekime pagelbėjo p. Žemaitienei p. Kvietkauskienei ir kitos.

Dalyvavusieji nuoširdžiai dėkoja p. Žemaičių šeimai už taip brangų ir išpūdingą paruosimą amžinos atminties, kuri neišdils iš mūsų sielų.

Šis parengimas, tai gyvas pavyzdys, kaip privalo lietuvis gyventi šventomis tradicijomis, visuomet prisimindamas, kad žemės lias tik laikinas.

Garbė Žemaičių šeimai ir visiems tų maldų dalyviams.

* * *

GAVO LIŪDIJIMUS

30 dieną spalio, gavo liūdijimus p. Juškevičienei ir M. Arlauskaitei iš Raudonojo Kryžiaus kursų vadovybės, teikimui "Pirmosios Pagalbos".

Gaila, kad aukščiau minėtų kursų neturėjo progos lankyti kitos lietuvės moterys, kurios taipgi idomavosi... Ateity F. nados Liet. Tarybos Moterų Sekcija turėtų duoti progos visoms be išimties prisidėti gailėstingų darbų prisiruosimui.

SUSILAUKĖ DUKRELĖS

Montrealiečiams gerai žinoma buvusi darbžti ir veikli mokytoja O. Bandziūtė - ponė Burokienė, spalio pradžioje susilaukė gražią ir sveiką dukrelę.

Sveikiname ponus Burokus, linkėdami laimės ir sveikatos, taipgi linkime išauklėti naująją tokia darbščia ir tikrą lietuvaite, kaip kad buvo mūsų kolonijoje Onutė Bandziūtė o mažytės mamytė.

* * *

DIEVULIS APDOVANOJO

Mūsų gerbiamos ir veiklios p. M. Vilimienės dukterė Magdūtė Andriulionienė (Vilimiūtė) susilaukė 2 d. lapkričio gražią dukrelę.

Iš širdies linkime p. Andriulioniams užauginti malonę ir darbščią lietuvaite.

* * *

SUNKIAI SUSIRGO

Sunkiai susirgo ir ligoninėj randasi p. Jonas Venckus. Taipgi 29 d. spalio smarkiai susirgo p. Juozas Šarka, kurs irgi atsidūrė ligoninėj.

Linkime kuogreičiausiai abiemis pasveikti.

* * *

IŠTEKĖJO

Spalio 31 dieną, ištekėjo panele Elena Juodelytė už p. Stanislovo Miliaus. (Kanados lietuvių kareivio).

GRIŽO IŠ LIGONINĖS

Neseniai grįžo iš ligoninės ponia Jurenienė po sunkiai ligai ir operacijai.

P. Jurenienė yra rimto būdo lietuvaitė, mokanti gražių rankdarbių, kurių vieną ne taip seniai yra paaukojusi Kanados Liet. Sąjungai.

Dabar p. Jurenienė ilsisi savo nuosavyse namuose Ville La Salle kolonijoje, nes kitus namus rodosi turi Verdone.

Gražaus ir ilgo amžiaus linkime p. Jurenienei.

* * *

MIRĖ

Spalių 10 dieną atsiskyrė su šiuo pasauliu A. + A. p. Ruginienė. Paliko gilią nuliūdime savo vyrą Joną ir gražią šeimą.

27 d. spalių, mirė A. + A. Ona Bulvičienė. Paliko nuliūdime savo vyrą Kazimierą, 6 sūnus, ir dvi dukteris.

Šiom, abiem šeimom, išreiškiamame gilią užuojautos pareiškimą.

* * *

K.L.T. MOTERŲ SEKCIJOS SU-MAS

Lapkričio 8 dieną parapijos svetainėje įvyko K.L.T. Moterų Sekcijos susirinkimas.

Tarp kitų nutarimų nutarta, pasiųsti į užjūrį Kanados lietuviams kareiviams dovanų cigarečių. Tas darbas pavesta sekcijos sekretorei p. Lukošienei.

Šiame susirinkime, buvo skaitoma devyni gauti padėkos laiskai. Sekcijai už dovanas, nuo užjūry karįaujanciu Kanados liet. kareivių. Šie visi laiskai telpa "Nepriklausomoj Lietuvoj".

PUIKUS "GENOVAITĖS VAIDINIMAS

Šių metų lapkričio 29 d. Vytauto klubo svetainėje, Kanados Lietuvių Taryba stato puikų veiklą "Genovaitę". Ši veiklą režisuoja darbsti ir uoli lietuvaite mokytoja M. Arlauskaitė, kuri pasirodys svarbiausioj Genovaitės rolėj.

Visi artistai Marijos Arlauskaitės pasiryžimu puikiai priruosti, ir tikinasi galės patenkinti malonią Montrealo visuomenę. Tad prasome visų lietuvių dalyvauti, tuo labiau; kad tokie didžiuliai veikalai ne taip lengva priruosti, ir dažnai pastatyti. Scenoje bus ir gyva Benuko ūkute.

Lig mielo pasimatymo!

* * *

RUOŠIAMA VAKARIENĖ

Spalių 22 dieną 4 valandą p.p. Ville La Salle Citizens Club salėje, yra ruošiama puiki ir skani vakariene.

Šią vakarienę ruošia Kanados Lietuvių Taryba naudai "Nepriklausomos Lietuvos", ir kas tik myli savo žurnalą - prašome dalyvauti.

Vakarienę ruošia sumaniausios šeimininkių jegos Villasaletės moterys, kurios gauna didžiausią kreditą už puikiai paruoštus valgius ir gerymus.

Ši vakariene bus dar ir tuo nepaprasta, nes turės savo programą iš muzikos, kalbų ir dainų.

Pagrindinę ir svarbiausią kalbą pasakys šių dienų klausimais, tai didžiai gerbiamas p. Jankauskas "Amalgamų" Uni-

jos atstovas, kurs turi gražų ir talentingą oratoriaus gabumą, ir kurs atydziai seka šių dienų įvykius, todėl simtu nuosimčių vertėtų pasiklaudyti gerb. p. Jankausko kalbos, kaip vieno iš geriausių mūsų kalbėtojų.

Po vakarienes ir kalbų, griež puiki muzika, ir bus galima gražiai pasisukti ir dorai pasilinks-
minti.

* * *

NAUJAME BIZNY

Antanas Navikevičius Marijos aukštaitės vyras ir vyriausioji seimos galva, atsidarė nauja biznį "Valet Service" Westmunte Sherbrook'o gatvėje.

Sis biznis geroj ir gražioj vietoj, tad linkėtina p. Navikeviciui išaugti ir išvystyti savo amato saka iki aukščiausio laipsnio, koki tik jo paties idealai siekia.

* * *

MŪSŲ VEIKĖJA SUDBURY

Ponia Salomėja Pundziuvienė Kanados Liet. Tarybos uoli ir ne-
nuilstama veikėja, šiuo laiku vie-
ši Sudbury.

Iš ten ji siunčia glėbius lin-
kėjimų Kanados Liet. Tarybai ir
visiems pažįstamiems, taipgi rašo,
kad parves iš ten visa glebi "Ne-
priklausomai Lietuvai" prenumeratų.

Garbė broliams Sudburiečiams
įvertinant mūsų sunkias pastangas
žurnalo kely, taipgi garbė p. Pun-
dziuvienei už pastangas ir triusą
kurį mes visi giliai įvertinam ir
jūsų žygius branginam.

Lig mielo pasimatymo!

* * *

ŠIRDINGAI DĖKOJA

Kanados Lietuvių Tarybos
centras širdingai dėkoja kun.
Balkūnui už penkių dolerių au-
ką žurnalo "N.L." naudai, taip-
gi dėkoja ponui Anicetui Simu-
ciui už trijų dolerių auką, dė-
koja p. V. Treigiui už auką ir
prenumeratas, dėkoja Kanados
Liet. Sąjungai už penkių dole-
rių auką įteiktą per p. Sakalą,
dėkoja ponui Pranciškui Dubaus-
kui už desimts dolerių auką,
dėkoja visiems kitiems remian-
tiems ar paremusiems mūsų zy-
gius spaudos ir tėvynės reika-
luose.

* * *

Širdingiausias broliškas AČIU!
Garbingajai Fraternalei orga-
nizacijai Susivienijimas Lie-
tuvų Amerikoje, už tokią stam-
bią šimto dolerių auką!

Jūsų toks žygis pridavė
mums daugiau drąsos ir energi-
jos žengti pirmyn, ir mes ties-
dami Jums brolišką dėsinę, dar
kartą dėkojame.

Bendri darbai, bendri sie-
kiai, tikimasi išves mus į skais-
tų Lietuvos nepriklausomybės ry-
tą.

K.L. Tarybos centras.

LITERATŪROS VAKARĖLIS

Yra projektuojama, kad su-
ruošti "Be Tėvynės Brangios"
autoriui pagerbti vakarelį.

Tikimasi, kad šio žygio im-
sis vietinė inteligentija va-
dovaujant Kanados Lietuvių Ta-
rybai, ir tuo pagerbs tremtinį
poetą, apie kurį neseniai gra-
žiai aprašė K.J. Prunskis "Ne-
priklausomoj Lietuvoj".

Tad, nuo gražių sumanymų,
eikime prie darbų...

Mirus A.+ A. Jonui Krakauskui "N.L." rėmėjui ir Kanados Lietuvių Tarybos uoliam nariui, - reiskiamo gilaus liūdėsio, ir jungiamo jį, su jo likusia garbinga šeima ir giminėmis.

K. L. Tarybos centras
ir
Neprikl. Liet. redakcija.

M I R Ė J O N A S K R A K A U S K A S

Atėjo liūdna žinia, kad mirė "Nepriklausomos Lietuvos" didelis rėmėjas A.+A. Jonas Krakauskas spalio 27 dieną Hamilton, Ont. Velionis buvo uolus Kanados Lietuvių Tarybos narys, pavyzdingas lietuvis, ir geras šeimos tėvas ir vyras.

A.A. J. Krakauskas yra vienas iš ikūrėjų Vytauto klūbo Montreale 1906 metais, kur buvo mažame rately susispietę lietuviai kaip tai Tadas Lubis, Jonas Gruzinskas, Petras Lietukis, Jurgis Jonikis ir kiti, o vėliau velionis daug rašinėjo "Naujienoms" ir kitai spaudai; persikėlęs gyventi į Hamiltoną - ten su kitais savo prieteliais ikūrė SLA 278 kuopą ir per 26 metus dirbo tos kuopos vadovybėje.

Velionis J. Krakauskas išaugino gražią šeimą: sūnų Juozą ir tris dukteris. Sūnus Juozas Krakauskas yra pagarsėjęs basebolo lošėjas Kanadoje ir Suvienytose Valstijose, dukros visos trys ištekę. Iš giminių paliko brolių Kazimierą gyvenantį Waterbury, ir svogerį Justiną Gužą Hamiltone. Sūnus Juozas tarnauja Kanados kariuomenėje R.C.A.F. ir ima radio technikos kursą Toronto universiteto skyriuje, Hamiltone.

"Naujienų" žinios aprašo A.A. Jono Krakausko laidotuves sekančiai: "Velionis buvo pašarvotas laidotuvių salione. Jo grabą supo apie 30 gražiausių vainikų, puokščių ir pintinių pripildytų graziomis gelemis. Palydėti susirinko beveik visi Hamiltono lietuviai, kurie nesudaro didelio skaičiaus šioje kolonijoje, bet atjautimu savo artimo jie sudaro daug didesni skaičių, negu didelės kolonijos; tai labai gražu ir Hamiltono lietuviai gali tuom didžiūotis.

Prieš pat 9 val. ryto, spalio 30 d. velionis buvo palydėtas į St. Lawrence bažnyčią, kur buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos už jo sielą ir po to palydėtas į Holly Sepulchre kapus. Laidotuvių tvarka rūpinosi SLA 278 kp. valdybos nariai.

Mes, Montrealo lietuviai ir Kanados Lietuvių Taryba, nulenkiame galvą paskutinei pagarbai mūsų brangiam veikėjui atsiskiriant, ir reiškiamo gilią užuojautą visai likusiai liūdnume p. Krakauskų šeimai ir giminėms.

K. L.

Montreal, 1942 Spalis-October.

AŠAROS

Vincentas Budrikas

quis talia fando Temperet
a la crymis? -
VIRGILIUS.

Ašaros yra simbolis sielos, kuri nepajėgia suvaldyti savo emocijų ir savęs.

Meilės ašaros - humanizuoja sielą.

Ašaros yra teleskopas, kuriuo žmonės žiūri į dangaus grožybes. Ašaros gaiyinas lietus, kurs laisto dangaus sekla, kad prazydetų žmogaus širdį.

Ašaros kilni žmogaus kalba.

Atgailos ašaros yra angelų vynos.

Džiaugsmo ašaros yra raselė, kurioj teisingumo saulė atsi-
spindi. Ašaros nuodėmės potvinis ir pasaulio auka.

Ašaros - šventa liūdėsio tiesa.

Ašaros - meilės gėris.

Ašaros palengvina kenčiančią širdį.

Ašaros - žmogaus prigimtės vynos ir maistas.

Vilties ašaros nušviečia širdies gelmes.

Tikros meilės ašaros - yra intelektualus kūrinys.

Tavo grožio ašaros yra saldesnės, negu Veneros šypsnis.

Ašaros - Dievo geriausia dovana.

Ašaros ramina širdgėlą.

Ašaros atsveria žodžius.

Nepriklausoma Lietuva

Tu įdainavai ašaras į mano akis!

Motery ašaros yra tylūs oratoriai.

Tavo ašarų kalba - mano širdies meditacija.

Meile, tu lieji šventą vandenį iš savo dangiškųjų akių!

Ašaros kenčiančiųjų gyduolė. Didelės širdys, yra kupinos ašarų. Ašaros širdies saugios durys.

Ašaromis išbalsamuota meilė yra gražiausia.

Ašaros yra dangaus benedikcija.

* * *

Ašaros turi šventenybės. Jos nėra silpnybės žymė. Ašaros yra galybė, jos kalba įkalbingiau kaip tūkstantis liežuvių. Jos yra didelės širdgelos, gilaus gailesčio, begalinės meilės žinios. Jeigu man stigtų bet kokio argumento įrodyti, kad žmogus nėra mirtingas, tai aš ieskočiau jo širdies įtakingų konvulsijų emocijose, kada siela be galo nerymauja; kada jausmo versmės tvinsta, ir kai ašaros smarkiai teka kristaliniais upeliais.

Ai, nekalbėk skaudžiai apie kenčiantįjį, kurs ašaroja tyloje! Nedrumsk jo kilnumą nesvaikiu juoku, ar nekviestu žingsniu. Nesityčiok iš moters ašarų. Ašaros plauja jos sielą ir padaro ją angeliška. Nesijuok, jei ziauri vyro širdis kai kada sutirpsta užuojautos jūroje. Nes ašarospada žmogui iškilti aukščiau žvėries.

Mes mylime žiūrėti į meilės ašaras. Jos yra skaudūs lašai - ir tačiau švenčiausi.

Meilios, tyros ir pašventintos yra žmonių ašaros! Jos yra meilės ir pasigailėjimo kristalai - sielos žemčiugai. Pažiūrėk, asarėlė rieda per mažutėlio veidą. Jo nujauciama bova liko sutrikdyta; ir iš jo sujaudintos širdies išsiveržė simpatinga asarėlė. Kita virpa jaunuolio akyse. Jis pajuto rūstų barimą, ar nuvilta meilę; ir kad nuraminti savo protą ar širdgelą, ištėkėjo skauti asarą.

Ai, ašaros! Kokią misiją jūs atlikote mūsų nuliūdusiame pasauly! Kaip meiliai išgarbintos, pasigailėjimo ir tikros meilės aukuruose - kaip iškilmingai pašventinote atgailą ir širdgelą!

Ašara išlieta sergančio kambario tyloje, dažnai suskamba danguje tokiu gaudėsiu, kurs virsija žemės trimitus ar varpus.

Motina, neslopink ašarų, nes Aukščiausias tave apdovanojo jomis, kad nuramintų tave liūdnoj ir karčioj valandoje.

Montreal, 1942 Spalis-October.

ŽINIŲ PABIROŠ

Narcizas Auagrūnas

Turbūt nieks šiais laikais tiek nenukenčia, kiek nukenčia motinų širdis. Uztad Amerikoje spaudos biūras paskelbė, kad Katalikų Federacija netrukus pradės rinkti parašus visų motinų, kurių sūnus dabar tarnauja Amerikos kariuomenėje.

Parašai bus renkami tuo tikslu, kad prašyti Jungtinių Amerikos Valstybių prezidento neužmiršti Lietuvos ir jos nepriklausomybės po karą. Čia kalbu žinoma apie lietuves motinas. Spėjama, kad tie parašai bus įteikti prezidentui 16 dieną vasario, Lietuvos nepriklausomybės sukaktuvių proga.

* * * * *

Liaudies Komisarų Taryba Maskvoje, išleido įstatymą, kuriuo įvedama militariską rusų pradinę mokyklą. Įstatyme pažymėta, kad mokymas prasidės berniukams nuo 8 metų, ir tęsis iki 18. Raudonosios Armijos karininkai mokins juos, pradedant su ketvirtais mokslo metais. Visi sveiko kūno suaugę iki 50 metų, turi atlikti militariską tarnystę kas savaitę.

* * * * *

Wendell Willkie buvęs kandidatas į Amerikos prezidentus, sugrįžęs iš beveik pusiau pasaulinės kelionės, savo kalba nelabai suinteresavo amerikonus.

Iš visos jo kalbos buvo daugiau kritikos, negu konstruktyvių sumanymų, nors lieto daug politinių klausimų, bet jie buvo tik paviršutiniškai apčiuopiami, be gilesnio ir aiškaus apibūdinimo.

* * * * *

"Amerika" rašo, kad "Anglijos darbo ministeris Ernest Bevin, galingos darbo partijos vadas, spalio 16 d. Londone pareiškė, kad niekas taip nėra toli nuo tiesos, kaip tvirtinimai, kad Jungtinės Tautos neispildo viena kitai pasizadejimų. Jis pasisakė niekada nedovanosias Anglijos kairiesiems, kurie, kai Anglija kovojo viena, vadino karą imperialistiniu."

"Kairiojo sparno žmonės dirbtuvėse skelbė, kad tai yra imperialistinis karas ir tuomė kenkė mūsų karo pastangoms. As niekada nedovanosiu jiems už tai iki pat mano mirties, nežiūrint ką jie nuo tol padarė ar padarys."

Nepriklausoma Lietuva

"Taip griežtai kalbėjo Bevin, Anglijos darbininkų vadas. Jis pasmerkę Anglijos komunistus ir jų pataikunus, kurie iki 1941 metų birželio 22 d. Anglijos ir jos sąjungininkų gynimosi prieš nacius laikė imperialistiniu karu."

* * * * *

Ponas Juozas Tysliava savo kolumnoj "Dabar" sako: "Jau 450 metų, kai Kristupas Kolumbas atrado Amerikos žemyną. Šiandien jau ir mažas vaikas žino, kad žemė yra apvali, panašiai kaip žmogaus galva, akis ar asara. Bet, stai, Amerikos atradėjo sukakties minėjimo išvakarėse miršta "pranašas" W.G. Voliva, visą savo gyvenimą skelbęs, kad žemė esanti plokščia, kaip blynas..."

O mes dar stebimės, kad Kolumbo laikais buvo baudžiami tie, kurie skelbdavo priešingai.

* * * * *

Komunistai vis dar reikalauja teisti Hessą. Štai ką sako "Darbininko" "Dabarties Bildesiai": - Sovietų spauda pradėjo reikauti, kad Anglijos valdžia tuojau intų už pakarpos Rudolfą Hess ir jį teistų, kaip karo kriminalistą. Sovietų spauda pasekė visą pasaulio komunistinę spaudą. Anglijos komunistų laikraštis "Daily Worker", kuris yra išleistas išbandymui, reikalauja Hess teismo; taip pat reikalauja ir Amerikos komunistų spauda."

"Komunistams palina priminti šį posakį: "Jeigu kiaulė ragus turėtų, tai visus supadytų".

"Prezidentas Rooseveltas ir Anglijos premjeras Churchill sutinka sudaryti komisiją, kuri tyrinėtų ir surinktų faktus apie karo kriminalistus, ir pasibaigus karui juos teisti. Galimas dalykas, kad komisija, ištyrus ir surinkus davinčius, nurodys ne vieną ir iš jų, kuriuos komunistai garbina. Ką tada komunistai pasakys?"

"Hess yra Anglijoje, kaip karo nelaisvis. Kaip sako Eden, jis tokiu pasiliks iki karo pabaigos. Gal būti po karo teisiamas ir Hess, bet ne dabar, kada komunistai ir Sovietų spauda reikalauja, kad Anglija padarytų."

"Komunistai vis bando demokratinėms valstybėms diktuoti ką kada jos turi daryti. Ar nevertėtų tą patį padaryti su komunistais, kaip padaryta su kitais demokratijos priešais? Jeigu jiems nepatinka demokratinė valstybių tvarka, tai tai važiuoja pas diktatorių".

* * * * *

Ponia Rooseveltienė viešėdama Anglijoje patyrė, kad Amerikiečiai kareiviai, kurie ten randasi, pageidauja, kad jiems būtų suteikiamos storos pancekos. Na o kaip apie Kanados ir Anglijos kareivius? Moterys megskite! Kad mūsų šalies gynejai nekęstų šalčio! Juk dabar man rasant jau geri kupstai sniego krinta... Aprūpinkit kareivius ne tik cigaretėmis, bet ir šiltomis kojineis!

* * * * *

Montreal 1942 Spalis-October

MIELAS BROLI

K. Žižiūnas

Brangus broli, nors ir toli
Nuo tėvynės Lietuvos,
Nepamiršk, kad esi sūnus
Tos garbingos mūsų Tautos.

Nepamiršk, kad ten užaugai
Jėgą, protą ten gavai,
Jauteisi, kad visur tiksi -
Drąsiai svetur važiavai.

Kur tik eisi, kur gyvensi,
Lietuviu save vadink;
Už savo teises kovoki,
Ir mūsų garbę visur gink.

Kas gražu, dora, protinga -
Imk pavyzdį iš kitų...
Saugokis, kas pragaistinga,
Kad tau skriaudos nebūtų.

Nepamirški, kad teisybė
Ima viršų visada!
Stengkis būti kulturingu -
Neprażūsi niekada.

Lapkričio 9-1942.

* * * *

T O R O N T O D I E N O S (tęsinys)

lankė pas J. Belicką S. Žemantauskas, kad atsilyginti už gero padarymą - už pagalbą jam depresijos laikuose.

Žemantauskas tada apleidęs Torontą nuvažiavo į Detroitą, ten susipažino su viena panele kurią paskum vedė, ir legaliai gyvena. Įsigijo nuosavą turtą ir žmonelę,

ir jau dabar nuolatinis Suvienytų Valstijų gyventojas.

* * *

Spalių 3 dieną, parapijos salėje buvo Tėvynės Mylėtojų drąjos suruosti sokiai. Sokiai gražiai pavyko, orkestrą vedė p. Taurinskas.

Nepriklausoma Lietuva

KAREIVIŲ LAIŠKAI

Šie laiškai atsiųsti Kanados Liet. Taryb. Mot. Sekc.

Gerbiami Kanados Lietuviai!

Aš prašau jūsų draugijos paskelbti mano žodžius jeigu vietoj bus jūsų laikrasty.

Aš labai mažo mokslo, tai gal ir klaidų bus, bet labai prašau man dovanokit.

Mano draugas Lubis, gavo dovaną iš jūsų draugijos. Patenkin-tas ir džiaugiasi. Mes čia ti du lietuviai tarpe kelių šimtų ki-tataucių. Lubis gimęs Kanadoje, tai jo vardas plačiai zinomas, o aš gimęs ir augęs Lietuvoje, at-važiavęs į Kanadą dirbau vakarų Kanadoje ūkės darbą, ir aš jokių giminių neturiu Kanadoje. Tik tu-rejau porą lietuvių antrąsų į Albertos provinciją, bet ir tuos kareivio kelioneje pamaciau. Jau bus sesi mėnesiai, kaip nieko iš Kanados negirdžiu. Aš kitaip ne-moku nei rašyt, nei skaityt, kaip tik lietuviškai. Tad, aš labai norėčiau, brangus tautiečiai, kad jūs man prisiųstute nors ir pa-senusių knygų ar laikraščių. Nes man labai nuobodu.

Su ilgesiu lauksiu atsakymo.

Pte. S. Butanavicius.
Canadian Army Overseas.

* * *

THANKS a million for the cigs,
your kind gift is very much
appreciated.

Yours,

Pte. Lubis

Canadian Army Overseas.

* * *

Montreal, 1942 Spalis-October.

Dear Mrs. Lukošius:

Thanks ever so much for the
cigs. you've sent me. I appreciate
them more than I can say.

Once again thanks a million.

Joe Zubis

Canadian Army Overseas.

* * * *

Dear Mrs. Lukošius:

It certainly was a very nice
surprise to receive 300 cigarettes
from your Club today, which were
very much appreciated. Thanks very
much, you can be sure that all of
us over here really appreciate all
the favors you are doing for us
while we are so far away from home
and friends. Thanks again.

Sincerely,

Gnr. Tony Zubis

Canadian Army Overseas.

* * * *

Dear Madam:

Cigarettes gratefully received.
and appreciated. Thanking you,

I remain,

Yours,

L/Bdr. Stankus C.

Canadian Army Overseas.

* * * *

Dear Mrs. Lukošius:

I wish to thank you and the
Lithuanian League, Women's Society
for the cigarettes you have sent
me. Your gift package was most
welcome. It helps a great deal to
keep up our morale knowing that we
have people like you back home who
provide for a soldier's comfort and
welfare. Thank you again.

I remain gratefully yours,

Pte. A. Zubis

Dear Mrs. Lukošius:

In regard to cigarettes received lately, many thanks, they are very scarce out here, and hardly a comparison to our Canadian cigarettes, so again may I thank you and the Canadian Lithuanian Women's Society League for their kindness.

Pte. B.J. Rugienius.
Canadian Army Overseas.

* * *

My Dear Lukošius:

Received the cigarettes today and it was a welcomed surprise and I wish to thank you from the bottom of my heart for them because its one thing we do enjoy is a good Canadian cigarette. Will you please thank the women of the Society for me.

Sorry to say, but I have not been doing my bit this year in helping the war on account of sickness. It has been a very unlucky year for me and all I have seen of the outside world this year, was three months, but if luck is with me I should be out of the hospital by Christmas.

Will close now, wishing you all the very best of luck and carry on the good work.

Cheerio for now,

Yours as ever,

J. Klisevitch

Canadian Army Overseas.

* * *

I have received the cigarettes on the 12th of this month. To the Canadian Lithuanian League, Women's Society, I am here thanking you very much for sending me the cigarettes down in England. I thank you all, the women of the Society for not forgetting their own people down in England. I very

appreciate the kindness of the women and I wish to thank you Mrs. Lukošius for all your trouble in sending me the 300 cigarettes. I can not say very much now but I hope that some day I will return to Montreal and that it will be very soon with Victory. Kindly thank all the women of the Lithuanian League.

Yours truly,

J. Pundzius.

Canadian Army Overseas.

* * *

F R A G M E N T Ė L I S

Mintys yra galybė, ir jeigu mes nuolatos teigiame ir tvirtiname, kad mums yra teisių ir jėgų pasisekimams, nepalankias sąlygas ir priesūngas aplinkybes pakeičiame atvirkščiomis. Jeigu esi tvirtai pasiryžęs, nežiūrėję visų aplinkybių, pasiekti pasisekimo, greitu laiku sukuri apie save tikrą pasisekimo minčių atmosferą, ir šioji atmosfera patraukia pasisekimą pritraukiamu magnetu.

Tu norėtum: "Ak, kad dalykai pasikeistų!" Taip, kas gi pakeičia dalykus? Norejimas ar įsakymas? Svajojimai ar darbas? Ar gali laukti, kad jie pasikeistų todėl, kad tu atsisėsi ir išreikši savo norą, kad jie pasikeistų? Kiek laiko tavo manymu, tau reikėtų, kad pasistatytum namus, jei atsisėstum ant pamato ir panoretum kad jie būtų? Norejimas tepadeda tik tada, kai jį lydi darbas, pasiryžimas ir energija.

O. Swett Marden.

* * *

Dar niekuomet nebuvo nakties, kuri neturėtų ryto.

D. M. Mulock.

Nepriklausoma Lietuva

A T V I R A S L A I Š K A S

V. M.

Kuri iš mūsų nesigroži Tavo kūryba!
 Kuri iš mūsų nesididžiuoja Tavimi!-
 o jei sakai, kad -

- akmenėlis turi šaltą širdį -
 tai ji daug šiltesnė nei žmogaus;
 ir jei akmenėlis tavęs nesusilėdė,
 jis tavę parpuolusią tikrai priglaus.

- akmenėlis turi šaltą širdį -
 bet iš tavo sopulio jįsai nepasijuoks;
 graudžia sielos raudą akmenėlis girdi,
 raudą našlaitelės, pamokių skriaustos.

- akmenėlis turi šaltą, šaltą širdį -
 bet, vai! - daug šiltesnė nei žmogaus;
 argi skausmo asaromis Motinas nugirdė
 šaltas akmenėlis nuo kelio lygaus.

- argi akmenėlis patrankom pripildė
 Visą juodą žemę, žemę lig dangaus;
 akmenėlis turi šaltą, šaltą širdį -
 tiktai ji šiltesnė nei žmogaus.

* * *

N A K T I S A T E I S

EL. B-TĖ

Naktis ateis... Jaučiu jos rūbų kvapą
 Lyg myrą, lyg mėlynas naktijoles...
 Uzmigs dangus, uzmigs laukai lyg kapas,
 lyg skausmas ties kapu parpuolęs.

Dejonės pamažu nutilis... Sapnai uždengs
 blakstienas neramias ir ašaras akyse...
 Bet ir sapnuos širdis ilgejimosi neišvengs,
 kaip neišvengė jo per dieną visą.

* * * *

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

GERBIAMAI VISUOMENEI: gauname laiškų visai be parašų ir politinių žinių iškarpų, kur nepažymėta nei laikraščio vardas nei data, ir nors rašiniai tikty "Neoriklausomos Lietuvos" dvasiai, vienog ananymių rašinių ar iškarpų - negalime sunaudoti. Siunčiant rastus ar iškarpas, prašome pasirašyti apart slapyvardės ir tikrą pavardę, kad redakcijai būtų aišku su kuo vedama korespondencija.

P. J.: Širdingiausia ačiu už gražų ir idomų rašinį, taipgi už puikų eilėraščių. Lauksime visuomet Jūsų plunksnos gražių ir vertingų posmų.

GENOVAITEI: Sese, Genovaitė! Turi gilaus talento rašyboje. Nepadek plunksnos. Jūsų raštai gilios svarbos. Giliai vertindami - lauksime visuomet Jūsų sielos audinių.

PROF. VAIČIULAIČIUI: Jūsų gražius ir harmoningus eilėraščius su-naudojome. Ar galima prašyti ir tikėtis ką nors sekanciai "N.L." laidai? Žinome, kad Tamsta esate rašytojas idealistas, todėl nėra abejonės, kad mus prisiminsite. Lauksime!

VINCENTUI BUDRIKUI: Kas gali išreikšti, kiek Jūsų talento plūksna verta?... Ji apsuksa perliniais vingiais mūsų kuklų leidinį, ir jis išgrožėja ne tik popierioje, bet ir skaitytojų sielose. Prašome rasyti.

J. JOKŪBYNUI: Jau pasiilgome Jūsų plunksnos stiprių bruožų, laukiame mus atsimerant.

K. ŽIŽIUNUI: Gavome ir sunaudojome Jūsų gražų ir gilios vertės eilėraščių. Lauksime visuomet Jūsų muzikališkų minčių.

ELEGIJUI UOSIUI: Ačiu už prisiųstus "Iš Seno Dienoraščio" prisiminimus. Jie gražūs ir idomūs, su šiuo numeriu juos pradedame spausdinti. Prašome ruosti ką nors ateičiai. Lauksime.

P. LUKOŠIENEI: Jūsų korespondencija labai pavėlavo. Gaila... Bet stengsimės ateinančioje laidoje ją patalpinti pirmuose Krisluose. Ačiu širdingai.

VILASALIEČIAMS BROLIAMS IR SESĖMS: Už mechanišką žurnalui pagalbą, dekojame, dekojame... Jūsų gilus pasisventimas bus amžinai branginamas, mes žinome, kad Jūsų nuo darbų išvargę rankos - aukoja savo jėgas tik mieliausiai Lietuvai! Garbė Jums ir padėka!